

Atatürkorganize

İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ DERGİSİ

ARALIK
2021
SAYI 192

TÜRKİYE 2022'DE KRİTİK EŞİKTE

SANAYİCİYE
KAZAKİSTAN'DAN
YATIRIM
DAVETİ

EBSO
MECLİSİ
İAOSB'NİN
OKULUNDA

UĞURTAŞ:
YENİ BİR YILA
GİRERKEN
EKONOMİMİZ

GİMAS

GİRGİN MAKİNA İMALAT MONTAJ & MÜHENDİSLİK SAN. TİC. A.Ş.

5 Şubat 1976 tarihinde çelik konstrüksiyon ve basınçlı kap imalatı yapma amaçlı kurulmuş olan GİMAS Girgin Makina İmalat Montaj ve Mühendislik San. Tic. A.Ş. bugün dünyadaki tüm lokasyonlara makine, maden, çimento, yenilenebilir enerji, termik ve nükleer sektörlerde yaptığı onlarca değişik parça ve nihai ürün ile ülkesine, bulunduğu bölgeye ve çalışanlarına sorumluluğunu en iyi şekilde yapan bir sanayi kuruluşu haline gelmiştir.

İlk olarak 4.000 m² alanda faaliyetlerini sürdürmeye başlayan firma, günümüze geldiğimizde ise: İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde beş bina ve Menemen'de ki bir bina olmak üzere toplamda; 28.000 m² kapalı ve toplam alanı 52.000 m² olan Fabrika, fabrika dışında 18.000 m² depolama alanı ile GİMAS imalatlarına devam etmektedir.

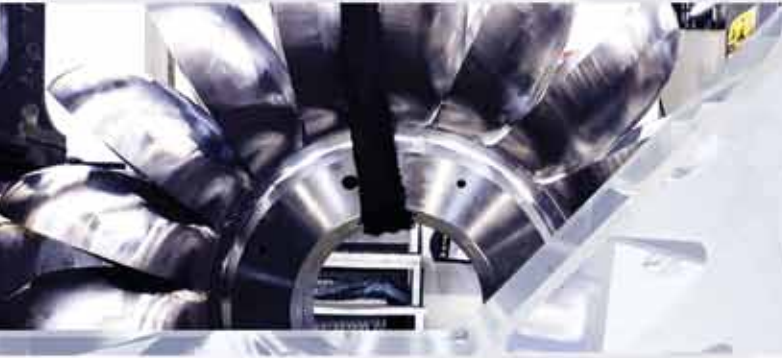

ÇİMENTO

Çimento endüstrisine ait Kırıcı, Apron Feeder, Fırın, Toz Toplama Üniteleri, Dik Değirmenler (Vertical Mills), Dinamik Seperatörler (Classifier), Filtreler gibi ekipmanları imalatında 40 yılı yakın bir deneyimi vardır.

ENERJİ

Rüzgar endüstrisinde jeneratör parçasına ait Rotor, Stator ve bağlantı kolları, hidro elektrik santrallerinde her bir tipe ait (Francis, Pelton, Kaplan) Emme borusu, Salyangoz, Jeneratör parçaları, Distribütör parçaları, Nozul, hareketli ve sabit kanatlar gibi her türlü parçaların imalatları ve montajları yapılmaktadır.

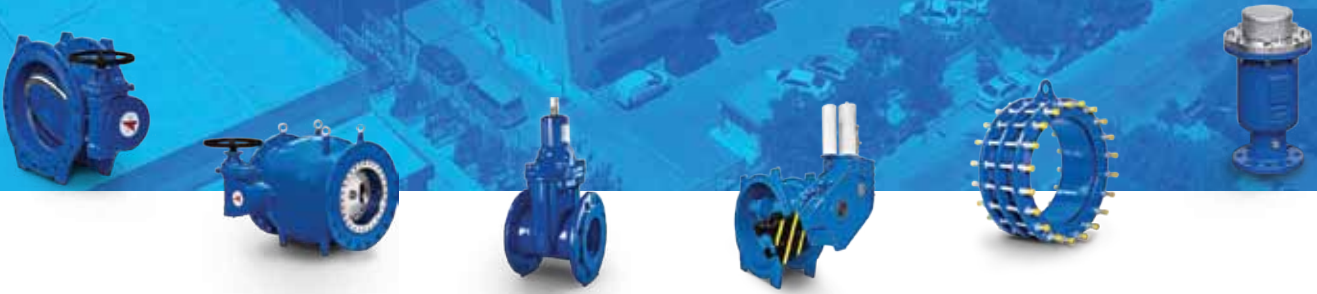
Çimento, Petrokimya, Enerji ve Maden Sektörlerine özgü üretilen parçaların zamanında, kaliteli ve rekabetçi fiyatlarla üretilmesini sağlamak Gimas Girgin Makina için ana stratejiyi oluşturmaktadır.

☎ 0 (232) 376 73 77 | ✉ info@gimas.gen.tr | 🌐 www.gimas.gen.tr

📍 Atatürk Organize San.Bölgesi, 10008. Sk. No:6 Çiğli / İzmir

VANA SEKTÖRÜNÜN ÖNCÜSÜ REKOR YATIRIMLA DAHA DA GÜÇLÜ

16 milyon Euro'luk yatırım ile imalat tesislerimizi bir araya getirecek Project Pearl, üretim kapasitemizi %100 arttıracak, yenilenen makine parkuru ile üretimde verimlilik ve kaliteyi üst seviyeye çıkaracak.

su kadar güçlü

www.oz-kan.com.tr
Hawle Avusturya Grubu kuruluşudur.

Planlamalar reel sektörün gerçeklerine göre yapılmalı

**Hilmi
UĞURTAŞ**

İzmir Atatürk
Organize Sanayi
Bölgesi Yönetim
Kurulu Başkanı

Değerli sanayici dostlarım; Türkiye’de piyasa ekonomisinin tam olmasa da uygulanmaya çalışıldığı son 40 yılın büyüme, işsizlik ve cari işlemler verilerine baktığımızda tatsız gerçekler kolayca önümüze çıkıyor. Türkiye bu yıllar içinde neredeyse teraziyi hiç dengede tutamadı. Yüksek büyümenin arkasına takıldığımızda, beraberinde devasa cari açıkları yarattık. Büyümeyi kontrol altına almaya çalıştığımız dönemlerde ise artan nüfusumuz ile birlikte istihdam ve gelir dağılımı gibi sorunlarımız büyüdü.

Bu dönemlerde cari işlemler açığı hep tepemizdeki tehdit olarak kaldı. Cari açığın azalması için ilk gereken şey olan ulusal tasarruflarımız, hiçbir dönem yeterli düzeye gelmedi. Bu durum için, gelir dağılımındaki sorunlardan tutun da, harcama alışkanlıklarımıza kadar pek çok nedeni sayabiliriz. Basit bir hesapla siz ülkenin büyümesi için gereken tasarrufu yapamazsanız, diğer ülkelerdeki tasarruflara talip olmak ve bedelini ödemek zorundasınız. Durum aynen böyle oldu

Diğer yandan, ihracat, turizm ve müteahhitlik

gibi hizmet gelirleri ile yurt dışından döviz elde ettik, ancak hammadde, ara malı, tüketim malı ithalatı derken elde ettiğimiz döviz asla ihtiyacımızı karşılamadı.

Bu değerlerin dengeye gelmediği her dönem de ise, kamuoyuna yeni paketler sunuldu. Gelin görün ki; bütün değişkenleri ve riskleri tam değerlendirmeden, paketlerde yer alan hedeflerin uygulanma planları ve olasılıkları yapılmadan, toplumun kabulünü sağlayacak paketlerin çoğu kağıt üzerinde kaldı. Bu değerlendirmemi asla bir siyasi söylem olarak görmeyin, bu yaklaşım Türkiye ekonomisine neredeyse 40 yıldır hakim.

Başarıya gidecek yolun sonuna, ancak yapısal değişimlerin gerçekleşmesi ile ulaşılacağı herkes tarafından kabul edilse de, iç ve dış politika gelişmeleri ve kullanılan tercihler Türkiye’yi zaman zaman yaşanan, kısa süren güzel günlerin dışında sürekli sıkıntı ve finansal baskı altında tuttu.

Son yıllarda yüksek faiz, düşük kura dayalı bir ekonomik model takip edilmekteydi. Bu model içinde faizlerin yüksek oluşu yatırım ortamını zorlaştırdığı gibi, temel üretim girdilerini sağlamak için işletme sermayesi yoksunu pek çok firmamızı ciddi faiz giderleri içine sokmaktaydı. Bu dönemlerde, borcun ana parasına dokunmadan, faizini ödeyerek, borçlara “takla” atılması olağan bir finansal operasyondur. Kurların baskı altında tutulması, uluslararası piyasa dinamiklerinin ülkedeki kur fiyatlarına yansıtılmaması, olması gereken kurun altında kalan döviz nedeni ile ihracatçımızın rekabet gücü etkileniyordu.

Tüm bu sıkıntılı günlerde döviz-faiz-enflasyon döngüsü içinde öngörülebilir üretim ortamının çok uzağında kaldık. Cari açığın finansmanı içinde Ar-Ge ve inovasyona dayalı, katma değeri yüksek üretimi artırma yerine yurt dışından sıcak para bularak, çarkın çevrilmesine gayret edildi. Sıcak paranın ülkedeki ve uluslararası alandaki her değişim ve eylemden etkilenmesi de, inanılmaz derecede kırılgan bir ekonomi yarattı. Hani neredeyse ekonomimiz kelebek teorisinde anlatıldığı gibi; ABD’de, Çin’de, Rusya’da, Avrupa’da bir kelebek kanat çırparsa bizim ekonomik ve finansal dengelerimiz fırtınaya tutuluyordu. Bu anlatımı rakamsal değerlendirme içinde görmek isteyenler, lütfen ülkemizin CDS değerlerinin yıllar içindeki akışına, bankalarımızın aldığı sendikasyon kredi oranlarının yıllara sari gidişine baksınlar.

Ve bugün geldi, Türkiye’nin bu yolda yürüyeme-

yeceği gerçeği, kurlarda yaşanan olağanüstü artış ile kendini gösterdi. TCMB'nin ister ön kapıdan isterse arka kapıdan olsun, yaptığı müdahaleler dahi dakikalar içinde etkisini kaybetti. Bu durum hükümeti çok keskin ve büyük bir ray değişimine girmek zorunda bıraktı.

Dış borca ve sıcak paraya dayalı, bir dış ticaret rejimi ve yüksek faizin yarattığı yüksek borç ve ithalata dayalı, üretime dayalı bir büyüme modelinden çıkıldığı, küresel rekabete dayalı bir dış ticaret rejimi içinde, net döviz girişini sağlayacak, düşük faizler ile yatırımları hareketlendirecek, ihracat-ithalat denkleminde cari fazla veren, küresel rekabet ve teknolojiyi üreten hatta ihraç eden bir ekonomi modeline geçildiği ilan edildi. Bu ilan sürecinde dövizin anormal yükselişi ile dengeleri alt üst etmesinden sonra, dövizin anormal düşüşü ile de bir başka finansal deprem yaşandı.

Bu deprem öyle bir döneme denk geldi ki, enflasyon yükselişine devam ediyor, ülke yeni asgari ücretin belirlenmesine odaklanmış, 2022 yılı için iş planlarının yapılmaya çalışıldığı yani tam anlamı ile iş dünyasının kafasını hesaplara gömdüğü bir andı. Neredeyse bir günde büyük kazançların ve büyük kayıpların yaşandığı tam bir finansal kaos oldu. Herkes hesabı, kitabı hatta üretimi, satışı bıraktı, gözler TV'deki kur geçişlerine odaklandı.

Bu durumun sona ermesi maksadı ile yeni model içinde yeni uygulamalar açıklandı. Kısa vadeli radikal müdahaleler ve önlemler alındı. Açıklanan model çok iddialı bir model. Bu modelin içinde finansal yapının sağlıklı işlemesi, mali derinlik ve çeşitlilik sağlanması için reformlar var. Banka sisteminin sermaye ve aktif kalitesi bakımından güçlendirileceği iddiası var. Reel sektörün finansmanında banka dışı, çağdaş finansman enstrümanlarının oluşturulacağı sözü var. Ve nihayetinde tarımda kendine yeterli, tarladan sofraya sağlıklı şekilde fiyatlanan ürünler ile düşürülecek gıda enflasyonu yardımı ile vatandaşın doyan bir ülke hedefi var. Bu modelin neler yapabileceğini, uygulamaların nasıl olacağını, uygulama dozlarının hangi zaman dilimlerinde ve ne kadar verileceğini, nasıl planlandığını, verilen destekler neticesinde kamuya binen yükün nasıl finanse edileceğini izleyerek görme-

miz gerekiyor. Her açıklanan ekonomik pakette olduğu gibi, bu yeni modele de bir uygulama ve kendini gösterme şansı verilecektir. Biz sanayiciler her türlü tartışmanın dışında kalarak üretime odaklı yaşamımızın nasıl şekilleneceğini bekliyoruz.

Böylesine telaş, sevinç, üzüntü ve korkunun iç içe geçtiği bir dönemde sanayicinin, üreticinin durumu aynen duruyordu. Dünya çapında bırakın yükselmeyi, piyasaya arzı düşen ve ne olacağı belli olmayan emtia fiyatları, yüksek enflasyon ve bir gün içinde yükseliş ve düşüşte rekorlar kıran döviz kurları içinde, 'malı nasıl üretiriz, nasıl fiyatlandırırız ve yerine nasıl koyarız' denklemlerinin içinden çıkmak hiç de kolay değil.

Diğer yandan, küresel salgının farklı varyantlar şeklinde devamı ve hatta ülke sayısı bakımından hızlı yayılışı nedeni ile uluslararası ekonomik faaliyetler ve yerli üretimler bir kez daha sekteye uğruyor. Ülkelerin kapıları bir açılıyor, bir kapanıyor. Bu durum lojistik maliyetlerini arttırmanın ötesinde, üretim ve piyasaya mal arzı ya da tedarik zincirinde ciddi olumsuzluklar doğuruyor. Yeni ekonomik model içinde kurların desteği ile belki tüketime dayalı ithalatı kontrol altına almak mümkün görünürken, üretim ve ihracat çizgisinde gereken hammadde ve ara malı ithalatının kısa ve orta vadede bizi cari fazlaya götüreceği şekilde nasıl bir dönüşüm yaşayacağını merakla izliyoruz. Sanayicinin bu kadar çok değişkenin olduğu, değişkenliğin yoğunluğunun ise çok kısa zaman dilimleri içinde gerçekleştiği bir ortamda odaklandığı iki strateji var. Bunlar, bekle-gör ve zararın neresinden dönersen kardır anlayışıdır.

Her zaman söylediğimiz gibi, ekonomi ve finans dünyasının karar alıcıları ve uygulayıcıları iş dünyası ile iletişim ve koordinasyonu güçlendirerek, alınacak karar ve uygulamaların reel sektörün gerçeklerine göre planlanması hususunda çok titiz davranmalıdır. Ülke için özellikle büyük değişimler ise anında ortak kararlar üreterek, her zaman o zorlu yolda yürümemizi kolaylaştıracaktır. Ülke sanayicisi sadece bir telefon uzaklıkta ve ülkesi için gereğini yapmaya hazır beklemektedir.

Hepinize her şeyi ile güzel bir yeni yıl diliyorum.

SAHİBİ
İAOSB Yönetim Kurulu Başkanı
Hilmi UĞURTAŞ
SORUMLU MÜDÜR
Meryem Fulya YAZICIOĞLU

YAYIN İCRA KOMİTESİ
Hilmi UĞURTAŞ - Enver OLGUNSOY
Nedim ATILLA - Hüseyin DOĞAN

Muhabir
Bestenigar PEKER

YÖNETİM YERİ
İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi
M. Kemal Atatürk Bulv. No:42 - 35620
Çiğli / İZMİR
Tel: (0232) 376 71 76 Fax: (0232) 376 71 00

E-mail: iaosb@iaosb.org.tr
Web: www.iaosb.org.tr

BASKI:
Hürriyet Matbaası
5501 Sokak No: 6 Kat: 1 Tuna Mah. Camdıbi - İzmir
Telefon: (0232) 435 69 69
Faks: (0232) 462 31 62
www.hurriyetmatbaa.com
Atatürk Organize Haber, IAOSB'nin aylık yayın organıdır. Dergide yayınlanan yazılar kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yayınlanan yazılar aksi belirtilmedikçe IAOSB'nin resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

11 İAOSB'nin okulu EBSO Meclisi'ni ağırladı

8

TL mevduata kur farkı

10

Kazakistan Büyükelçisinden
ülkesine yatırım daveti

11

İAOSB'nin okulu EBSO Meclisi'ni ağırladı

12

Enflasyon 3 yılın zirvesinde

14

Ekonomik göstergeler

18

Ekonomideki gelişmeler
nasıl yorumlandı?

22

Konkordatoda çekişmeli alacak kavramı

24

İKK Engelliler Meclisi'nden
birlikte çalışma çağrısı

28

Yerli ve milli 5G hedefinde neredeyiz?

32

Türkiye'nin en kapsamlı klasik
otomobil ve motosiklet müzesi

36

İbrahim Çallı sergisi Folkart Gallery'de

40

Kedi otu

42

Ayaklarda karıncalanma,
uyuşma, batma, yanma

45

TURKOVAC acil kullanım onayı aldı

46

İklim göçüne hazır mıyız?

48

Yeni bir yılı Viyana'da karşılamak...

52

Dünyadan yeni bir yılın tatları

55

Basında İAOSB

8

32

24

36

45

48

Cumhurbaşkanı Erdoğan yeni tedbirleri açıkladı: TL mevduata 'kur farkı'

Döviz kurlarında atak devam ederken, döviz mevduatının çözülmesi ve yastık altını ekonomiye kazandırmak amacıyla sürpriz bir hamle geldi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Bakanlar Kurulu toplantısı sonrası yeni ekonomik düzenlemeleri açıkladı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, dövizin muhtemel getirisine Türk Lirası varlıklarda kalarak ulaşılabilmesini sağlayacak yeni bir aracın devreye alınacağını bildirdi. Erdoğan, "Va-

tandaşımızın bankadaki TL varlığını, mevduat kazancı kur artışından yüksekse bu getiriyi elde edecek. Kur getirisi mevduat kazancının üstünde ise aradaki fark doğrudan vatandaşımıza ödenecek. Bu kazanç stopaj vergisinden muaf tutulacak" dedi.

İşte yeni düzenlemeler

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarında öne çıkan başlıklar şöyle:

"Tasarruflarını değerlendirirken kurdaki yükselişten kaynaklanan kaygılarını gidermek isteyen vatandaşlarımıza yeni bir finansal alternatif sunuyoruz. Bundan sonra hiçbir vatandaşımızın 'kur daha yüksek olacak' diye mevduatını Türk Lirası'ndan dövizde geçirmesi-ne ihtiyaç kalmayacak.

Bu yeni araç şöyle işleyecek; insanlarımızın bankadaki TL varlığını, mevduat kazancı kur artışından yüksekse bu getiriyi elde edecek. Kur getirisi mevduat kazancının üstünde ise aradaki fark doğrudan vatandaşımıza ödenecek. Bu kazanç stopaj vergisinden muaf tutulacak.

Döviz kurundaki dalgalanma sebebiyle fiyat vermekte zorlanan ihracatçı firmalarımıza doğrudan Merkez Bankası aracılığıyla ileri vadeli kur rakamı verilecek. Kar payı üzerinden yapılan vergilendirme caydırıcı hale gelmişti, şirketler tarafından yapılacak temettü ödemesi üzerindeki stopajı yüzde 10'a indiriyoruz.

Yatırım fon ve ortaklıklarının kazançları Kurumlar Vergisi'nden istisna olmasına karşılık, diğer fon ve ortaklıklardan elde edilen kar paylarının iştirak kazançları istisna kapsamı dışındaydı. Bu farklılığı da ortadan kaldırıyoruz. KGF desteğiyle uzun vadeli istihdamı

Kur korumalı TL mevduat

Ürün, gerçek kişilerce TL vadeli hesaplar üzerinde işleyecek faiz ile hesap açılış ve vade tarihlerindeki kur değişim oranı kıyaslanacak; yüksek olan oran üzerinden hesap nemalandırılacak ve bu mevduat ürününe stopaj uygulanmayacak.

Kur farkı hesaplamaları için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası her gün saat 11:00'de USD döviz alış kuru yayınlayacak.

Vade sonunda kur değişiminin faiz oranı üzerinde kalması halinde oluşabilecek fark müşteri hesabına TL olarak yansıtılacak.

Hesaplar 3, 6, 9 ve 12 ay vadeler ile açılabilir olup; minimum faiz oranı TCMB Politika Faiz Oranı olarak uygulanacak.

Sisteme isteyen her banka katılabilir. Vadeden önce hesaptan para çekilmesi durumunda hesap vadesiz hesaba dönüşecek, faiz hakkı ortadan kalkacak.

Hesabın açıldığı tarihteki TCMB kuru ile hesabın kapatıldığı tarihteki TCMB kurundan düşük olan üzerinden hesap bakiyesi güncellenecek.

koruma ve geliştirme öncelikli işletme kredileri verilecektir. Proje bankacılığı konusunda atılan adımlar hızlandırılacaktır.

Bireysel emeklilik sistemimizin cazibesini artırmak için devlet katkısı oranını yüzde 5 daha artırarak yüzde 30'a çıkartıyoruz. KİT'lerden bütçeye aktarılan gelir payları endeksli kamu borç senetleri çıkarılarak yatırımcıların Türk Lirası bazlı varlıklara yönelimi teşvik edilecektir."

280 milyar dolarlık altın

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Yastık altında 280 milyar dolar değere sahip 5 bin ton altın bulunmaktadır. Ekonomiye kazandırılması için piyasa paydaşlarıyla yeni araçlar geliştirilecek" dedi. Erdoğan, asgari ücret kadarki miktardan damga ve gelir vergisi alınmaması hakkında, "Memurları da bu kapsama dahil ederek fiilen aldıkları ücretlerin artmasını sağlıyoruz" dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Faizdeki indirimle beraber, birkaç ay sonra enflasyon nasıl düşmeye başlayacak bunu hep beraber yaşayacağız" ifadesini kullandı. Erdoğan, "Türkiye'nin serbest piyasa ekonomisinden ve kambiyo rejiminden en küçük geri adım atmaya ne niyeti ne de ihtiyacı vardır" diye konuştu.

Ekonomistler: Bu örtülü faiz artışıdır

Kurdaki artışın devletin vatandaşlara ödenmesini analistler 'örtülü faiz artışı' olarak yorumladı.

Bilgi veren analistler sistemin işleyişine ilişkin ayrıntılar henüz açıklanmamış olsa da mevduat faizi kurdaki aylık yükselişin altında kaldığında TL mevduat sahiplerine aradaki farkın ödenecek olmasının devletin TL faizini artırması anlamına geldiğini belirtti.

Döviz talebin önünün kesilmesinin hedeflendiğini kaydeden analistler bu adımın kurdaki köpüğün bir kısmını alacağına da dikkat çekti.

Ancak bu yükün bütçeye kalmasının bazı faturalarının olacağını belirten analistler, parasal genişleme ihtiyacı doğacağına, bunun da enflasyonist bir baskı getireceğine işaret ettiler.

Bu adımlarla daha fazla dolarizasyon ve enflasyonist risklerle karşı karşıya kalınacağına dikkat çeken uzmanlar, alınan kararların kısa vadede etkisinin olacağını ve döviz talebi geçici olarak önünü kesebileceğini kaydetti.

Maliyeti, Hazine üstlenecek

Bilkent Üniversitesi Ekonomi Bölümü Öğretim Üyesi Burcu Aydın Özdoğan, Dünya Gazetesi'ne yaptığı değerlendirmede, mevduata ödenecek dolaylı faiz artışının maliyetinin Hazine ve TCMB tarafından karşılanmasının maliyetinin yüksek olacağına işaret etti. İhracatçılara Merkez Bankası aracılığı ile ileri vadeli kur fiyatı verileceği, kur farkının da ihracatçılara ödeneceği açıklamasını da yorumlayan Burcu Aydın Özdoğan, "Bu açıklamadan Merkez Bankası'nın ihracatçılara piyasadaki forward fiyatlarının altında kur fiyatı vereceğini anlıyoruz. Bu da dolaylı olarak ihracatçılara verilen bir sübvansiyondur" diye konuştu.

Kazakistan Büyükelçisinden ülkesine yatırım daveti

Kazakistan Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Abzal Saparbekuly öncülüğündeki heyet, İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu'nu ziyaret etti. İAOSB Yönetim Kurulu Başkanı Hilmi Uğurtaş ve Başkan Vekili Fatih Uysal ile bir araya gelen Saparbekuly, Türkiye'nin öncü OSB'leri arasında yer alan İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren firmalar ile iş birliği yapmaktan büyük memnuniyet duyacaklarını belirterek, Kazakistan'da yatırımcılara sunulan avantajları aktardı.

Türkiye'yi kardeş ülke olarak gördüklerini

vurgulayan Saparbekuly, Türkiye Cumhuriyetleri arasındaki iş birliklerinin avantajlarına da değindi. Pandemi döneminde yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen Kazakistan ekonomisinin büyümeyi sürdürdüğünü bildiren Saparbekuly, son dönemlerde inşaat, ticaret, imalat, iletişim ve tarım sektörlerinde olumlu gelişmeler kaydettiklerini söyledi. Tüm bu veriler ışığında nüfusun reel gelirinde de artış sağlandığını dile getiren Saparbekuly, söz konusu gelişmenin pazarda talebin artarak ticaretin canlanmasını sağladığını dile getirdi.

İAOSB Yönetim Kurulu Başkanı Hilmi Uğurtaş da kardeş ülkelerimiz arasında yer alan Kazakistan'daki gelişmelerden duyduğu memnuniyeti dile getirerek, Bölge'deki ticaret potansiyeli hakkında bilgi verdi.

İAOSB Yönetim Kurulu Başkan Vekili Fatih Uysal ise Kazakistan'ın yatırımcılara sunduğu yatırım avantajlarının önemi değinirken, iki ülke arasındaki ticaret potansiyelinin gelişmesinin mutluluk verici olduğunu söyledi.

İAOSB'nin okulu EBSO Meclisi'ni ağırladı

Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın (EBSO)

Kasım ayı meclis toplantısı, İAOSB'nin ev sahipliğinde düzenlendi. Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi konferans salonunda hibrit olarak düzenlenen toplantının açılış konuşmasını gerçekleştiren EBSO Meclis Başkanı Salih Esen, İAOSB'nin Türkiye'deki OSB'lere örnek olan projelere imza attığını söyledi. İAOSB'nin yenilenen tanıtım filminin gösteriminin ardından söz alan Esen, İAOSB'nin yürüttüğü çalışmalarla ülke ekonomisine ve katılımcılarına çok önemli katkılarda bulunduğunun altını çizdi.

Ev sahibi olarak söz alan İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı Hilmi Uğurtaş, EBSO Meclisi'ni ağırla-

lamakta büyük memnuniyet duyduğunu dile getirdi. EBSO'nun İAOSB üzerinde büyük emeği olduğuna dikkat çeken Uğurtaş, EBSO binasının yapı- mı projesinde geldikleri aşama hakkında da bilgi verdi.

Türkiye'de üretim yapmanın öngörülemez ve istikrarsız bir hal aldığını söyleyen

EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar ise, konuya ilişkin çözüm önerilerinde bulundu.

Yorgancılar, "Döviz kurundaki volatilitenin kontrol altına alınması, enflasyonun düşürülmesi, yurt içinde ihtiyaç duyulan ham madde yeterliliğinin özel veya kamu kaynaklı üretim ile sağlanması, enerji fiyatlarında sanayiciye uygun fiyat politikası uygulanması ve yurt içindeki tedarikçi üreticilerin desteklenmesi gerekiyor" dedi.

Enflasyon 3 yılın zirvesinde: Yüzde 21,31

Enflasyon Kasım ayında piyasa beklentilerinin üzerinde artışlar gösterdi. Ulaştırma fiyatlarındaki artış, gıda fiyatlarındaki yüksek seyrin devam etmesi ve TL'nin devam eden değer kaybının sektörler geneline yayılmış olan gecikmeli etkileri, enflasyonu yükseltici etki yapmaya devam etti. Tüketici fiyatları Kasım'da ulaştırma başta olmak üzere, çeşitli mal ve hizmetler ile lokanta ve oteller, gıda ve alkolsüz içecekler gruplarının öncülüğünde aylık yüzde 3,51 ile beklentilerin üzerinde artarken, yıllık enflasyon 3 yılın zirvesi olan yüzde 21,31'e ulaştı. Kasım'da üretici fiyatlarında yıllık artış yüzde 54,62 ile 2002'den bu yana en yüksek seviyeye çıkarken, tüketici ve üretici enflasyonu arasındaki fark da rekor kırdı.

Ulaştırmada yüzde 6,3 artış

Kasım ayında aylık bazda en yüksek artış akaryakıt fiyatlarındaki yükselişin etkisiyle ulaştırma grubunda yaşandı. Bir önceki aya göre yüzde 6,31 artan ulaştırma grubu fiyatları, enflasyonu 0,95 puan artırdı. Ulaştırmadaki yüksek artışta eşel mobilin bitmesi, kurdaki artış ve küresel petrol fiyatlarındaki artış etkili oldu. Eşel mobil, motorin, benzin ve otogazda vergilerin azaltılmasının yoluyla fiyat artışlarının tüketiciye yansımaları engelliyordu.

Gıda 1,05 puan katkı yaptı

Kurdaki yükselişin etkisinin görüldüğü çeşitli mal ve hizmetler grubu, aylık bazda en yüksek artışın görüldüğü ikinci grup oldu. Bir önceki aya göre yüzde 5,36 artan grup fiyatları

enflasyonu 0,25 puan artış yönlü etkiledi. Kasım'da en yüksek artışı gösteren üçüncü grup lokanta ve oteller grubu oldu. Gıda ve hizmet fiyatlarındaki yükselişin yansıdığı lokanta ve oteller grubunda aylık bazda yüzde 4,10 artış yaşandı ve grup, enflasyonu 0,26 puan artırdı. Aylık bazda yüzde 3,92 artan gıda ve alkolsüz içecekler grubu ise enflasyon sepeti içindeki ağırlığı nedeniyle enflasyonu 1,05 puan ile en yüksek artış yönlü etkileyen grup oldu. Gıda ve alkolsüz içecekler grubundaki artışta ekmek fiyatının yanı sıra şeker de yapılan zammın etkisiyle işlenmiş gıda grubundaki artış belirleyici oldu. Kur ve üretici maliyetlerindeki artış nedeniyle işlenmiş gıda kaynaklı yükselişin devam edeceği düşünülüyor.

Kirada yıllık artış nispeten düşük kaldı

Ev eşyası grubunda kur artışının etkisiyle fiyatların yüzde 3,44 arttığı Kasım'da konut gru-

YILLIK ENFLASYON (%)

	EKİM	KASIM
TÜFE	19,9	21,3
TEMEL MALLAR	18	18,4
HİZMET	15	16,9
GIDA	27,4	27,1
ENERJİ	25	32,1
Yİ-ÜFE	46,3	54,6
ARA MALI	53,2	63,1
ENERJİ	72,6	90,3

bunda ise yüzde 3,12 artış yaşandı. Kiradaki artışın ise yıllık bazda yüzde 11,68 ile enflasyondaki artışa kıyasla düşük kaldığı görüldü. Ekonomistler, kira artışlarının enflasyona endeksli yapılması nedeniyle önümüzdeki dönemde kira kaynaklı olarak konut grubunda artışın süreceğini ifade ediyor.

Çekirdek enflasyonda 7 ayın en yükseği

Gıda ve enerji gibi kontrol edilemeyen kalemleri içermeyen ve enflasyondaki ana eğilimi gösteren çekirdek enflasyon (C endeksi) Kasım'da bir önceki aya göre yüzde 2,81 arttı ve yıllık bazda Ekim'deki yüzde 16,82'den yüzde 17,62'ye yükseldi. Böylece çekirdek enflasyon son 7 ayın en yüksek seviyesinde gerçekleşti.

Zam şampiyonu patlıcan

Tüketici fiyatları bazında Kasım'da en fazla fiyat artışı yüzde 24,81 ile patlıcanda görüldü. Bu ürünlerdeki fiyat artışını yüzde 21,71 ile sivri biber, yüzde 19,55 ile LPG (araba tüpü dolum) ücreti izledi. Kasım'da fiyatı en çok artış gösteren diğer ürünler arasında yüzde 18,45 ile mücevher, yüzde 15,24 ile domates, yüzde 14,16 ile tüpgaz ücreti yer aldı. Geçen ay en fazla fiyat düşüşü ise yüzde 38,76 ile karnabaharda oldu. Bunu yüzde 21,42 ile ıspanak, yüzde 20,12 ile kıvrıcık, yüzde 17,54 ile limon, yüzde 14,44 ile pırasa takip etti.

Üretici fiyatları, kur ve enerjiyle rekor kırdı

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) Kasım'da bir önceki aya göre yüzde 9,99 arttı ve yıllık bazda Ekim'deki yüzde 46,31'den yüzde 54,62'ye yükseldi. Yİ-ÜFE'deki yükselişte kurdaki artış ve enerji fiyatlarındaki yükseliş belirleyici. Kasım'da aylık bazda yüzde 13,33 yükselen enerji fiyatları yıllık bazda ise yüzde 90,3 arttı. Ekim ayının ardından Kasım'da da enerji fiyatlarındaki hızlı artışın devam etmesi ve sanayide kullanılan doğalgaza yüzde 20 daha zam gelmiş olmasının üretim maliyetlerini artırdığına dikkat çeken ekonomistler, önümüzdeki dönem TÜFE üzerinde yukarı yönlü baskının artacağını aktardı.

Politika faizi enflasyon makası 6,3 puan

Kasım enflasyonu ile birlikte; politika faizi ve manşet enflasyon arasındaki makas da 6,3 puana çıkmış oldu. TCMB'nin dikkate aldığı çekirdek enflasyonla politika faizi arasındaki fark ise 2,6 puan oldu. Fiyat artışlarının para politikasının etki alanı dışındaki geçici unsurlardan kaynaklandığını düşünen TCMB, Eylül'den bu yana 500 baz puan indirimle politika faizini yüzde 14'e çekti.

Sanayi üretimi beklentilerin üzerinde

Türkiye'nin sanayi üretimi Ekim ayında yıllık yüzde 8,5, aylık yüzde 0,6 artış kaydetti. Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2021 yılı Ekim ayında yıllık bazda madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 9,2, imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 9,2 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 3,5 arttı. Aylık bazda ise madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre yüzde 0,3 azalırken, imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 0,7 arttı.

İmalat sanayi büyümesini sürdürdü

İstanbul Sanayi Odası (İSO) için IHS Markit tarafından derlenen imalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi, Kasım ayında 52'ye yükselerek sektörde büyümenin art arda 6'ncı ayda da devam ettiğini gösterdi. İmalat sektörünün istihdam ve üretimi artış kaydederken, yeni siparişler geriledi. İmalatçıların fabrika çıkış fiyatları, TL'deki değer kaybı ve ona paralel yükselen girdi fiyatları sonucu endeks tarihinin en yüksek artışını kaydetti. Üretim alt endeksi de Ekim ayındaki 48,7 seviyesinden Kasım'da 50,2'ye çıkarak sınırlı büyümeye işaret etti.

Fitch, büyümeyi artırdı kredi notunu düşürdü

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, Türkiye için bu yılki büyüme beklentisini yüzde 9,2'den yüzde 10,5'e çıkardı. 2022 büyüme tahmini de yüzde 3,6'ya çıkarıldı. Türkiye'nin kredi notunun "BB-" olarak teyit edildiği, kredi not görünümünün ise "durağan"dan "negatif"e çevrildiği kaydedildi. Türkiye'nin salgının etkili olmaya başladığı 2020'de gayrisafi yurtiçi hasılasının (GSYH) yüzde 1,8 arttığı anımsatılan açıklamada, ülke ekonomisinin 2021'de ise yüzde 10,5 büyümesinin tahmin edildiği aktarıldı.

OECD'ye göre bu yıl yüzde 9 büyüyeceğiz

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), Türkiye ekonomisine yönelik 2021 yılı büyüme beklentisini yüzde 8,4'ten yüzde 9'a revize etti. Türk ekonomisinin gelecek yıllara ilişkin büyüme tahmini de yüzde 3,1'den yüzde 3,3'e yükseltirken, 2023 yılı için ise yüzde 3,9 büyüme tahmini yapıldı. OECD, küresel ekonomide enflasyon artışının devam etmesi ve beklentilerden fazla yükselmesi riskine dikkat çekerken bu yıl için büyüme tahminini yüzde 5,6'ya indirdi, 2022 için yüzde 4,5'te sabit tuttu, 2023 için ise yüzde 3,2 olarak açıkladı.

Kasım'da ihracat 21,4 milyar dolar

Türkiye'nin Kasım ayında yaptığı ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 33,4'lük artışla 21 milyar 468 milyon dolar, ithalat ise yüzde 26,7 artışla 26 milyar 794 milyon dolar oldu. Böylece dış ticaret açığı 5,3 milyar dolara ulaştı. Dış ticaret hacmi yüzde 29,63 artarak 48 milyar 263 milyon dolar, ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 80,1 olarak kayıtlara geçti. Ekim'de ihracat 20 milyar 792 milyon dolar, ithalat ise 22 milyar 230 milyon dolar olmuştu. Kasım'da en fazla ihracat yapılan ülke 1 milyar 751 milyon dolar ile Almanya oldu.

İhracat İklimi Endeksi 3 ayın zirvesinde

Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, Kasım'da

son 3 ayın en yüksek düzeyi olan 55,1'e yükseldi. Son veriler, ihracat pazarlarındaki talep koşullarının belirgin bir şekilde

iyileştiğine işaret etti. Bazı Euro Bölgesi ekonomilerinde ekonomik aktivite daha güçlü büyüme sergiledi. Almanya, Fransa, İtalya ve İspanya'da üretim artışı Ekim ayına göre ivme kazandı. Birleşik Krallık ve ABD'de üretim artış hızı gücünü korudu.

Cari denge 3,16 milyar dolar fazla verdi

Cari işlemler hesabı, Ekim ayında 3 milyar 156 milyon dolar fazla verdi. Ocak-Ekim dönemindeki açık 8,4 milyar dolar olurken 12 aylık dönemde ise 15,43 milyar dolar açık oluştu. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası verilerine göre; bu gelişmede, bir önceki yılın aynı döneminde 1,289 milyon dolar açık veren ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret dengesinin bu ayda 146 milyon dolar fazla vermesi ve hizmetler dengesi kalemi kaynaklı net girişlerin 1,843 milyon dolar artarak 3,863 milyon dolara yükselmesi etkili oldu.

Yurt dışı ÜFE yüzde 13,5 arttı

Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi (YD-ÜFE) (2010=100) 2021 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre yüzde 13,49, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 49,02, bir önceki yılın

aynı ayına göre yüzde 47,89 ve 12 aylık ortalamalara göre yüzde 36,19 artış gösterdi. TÜİK'ten yapılan açıklamaya göre,

sanayinin iki sektörünün yıllık değişimleri; madencilik ve taşocakçılığında yüzde 40,43, imalatda yüzde 48,03 artış olarak gerçekleşti. Ana sanayi gruplarının yıllık değişimleri; ara malında yüzde 59,34, dayanıklı tüketim malında yüzde 39,07 oldu.

Doğalgaza sanayide yüzde 20 zam

Elektrik üretim santralleri ve sanayide kullanılan doğalgaza yüzde 20 oranında zam yapıldı. Konutta kullanılan doğalgaz fiyatı ise değişmedi. BOTAŞ, zam gerekçesi olarak

artan maliyetleri işaret ederken, "1 Aralık 2021 itibarıyla gelinen aşamada tüketicilerimizi imkânlar çerçevesinde

asgari düzeyde etkileyecek şekilde bir düzenleme yapılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır" açıklamasını yaptı. Kasım ayında da sanayide kullanılan doğalgaza yüzde 48,4, santrallerin kullandığı doğalgaza yüzde 46,8 oranında zam yapılmıştı.

İnşaat maliyetleri yeniden yükselişte

İnşaat maliyetleri, 2 aylık yavaşlamanın ardından Ekim ayında yeniden yükselişe geçti. İnşaat maliyet endeksi Ekim ayında yıllık bazda yüzde 41,93 artış gösterdi. Endeks,

Temmuz ayında yüzde 44,76 ile zirveyi görmüş ve ardından düşüşe geçmişti. TÜİK verilerine göre; bir önceki aya göre malzeme

endeksi yüzde 6,15, işçilik endeksi yüzde 1,06 yükseldi. Ayrıca bir önceki yılın aynı ayına göre malzeme endeksi yüzde 50,47, işçilik endeksi yüzde 22,62 yükseliş kaydetti. Bina inşaatı maliyet endeksi de, aylık yüzde 4,37, yıllık yüzde 42,13 yükseliş yaşadı.

Ekim'de işsizlik yüzde 11,2 oldu

Türkiye'de 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsizlik oranı, Ekim'de bir önceki aya göre 0,2 puan azalarak yüzde 11,2 seviyesinde gerçekleşti. Söz konusu dönemde işsiz

sayısı bir önceki aya göre 75 bin kişi azalarak 3 milyon 717 bin kişiye geriledi.

Tarım dışı işsizlik oranı 0,4 puan

azalarak yüzde 12,9 olarak hesaplandı.

15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki aya göre 0,8 puan azalarak yüzde 20,1, istihdam oranı 0,3 puanlık artışla yüzde 33,4, iş gücüne katılma oranı da yüzde 41,8 olarak kaydedildi.

Satın alma gücünde Avrupa'nın altındayız

Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Eurostat) tarafından açıklanan SGP'ye göre, kişi başına gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) endeksi 2020 yılı sonuçlarına göre 27 Avrupa Birliği (AB)

ülkesi ortalaması 100 iken, bu değer Türkiye için 62 oldu ve AB ortalamasının yüzde 38 altında kaldığı belirtildi.

Karşılaştırmalarda yer alan 37 ülke arasında SGP'ye göre kişi başına GSYH endeksi en yüksek ülke 263 ile Lüksemburg, en düşük ülke ise 30 ile Arnavutluk oldu. Kişi başına GSYH endeksinde Lüksemburg AB ortalamasının yüzde 163 üzerinde yer aldı.

Asgari ücrete vergi muafiyeti

Bütün ücret ve maaşların asgari ücret tutarından Gelir ve Damga Vergisi alınmamasını içeren teklif, TBMM'de görüşülerek kabul edildi. Buna göre; hizmet erbabına ödenenin yapıldığı ayda geçerli olan asgari ücretin aylık brüt tutarından SGK ve işsizlik sigortası primleri düşüldükten sonra kalan tutarına isabet eden ücretlerin istisnayı aşan ücret gelirinin vergilendirilmesinde, verginin hesaplanacağı gelir dilim tutarı ve oranları, istisna kapsamındaki tutarlar da dikkate alınarak belirlenecek. Vergi istisnası 18,5 milyon işçi ve memuru kapsayacak.

Kurulan ve kapanan şirket sayısı arttı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin istatistiklerine göre, Kasım ayında kurulan ve kapanan şirket sayısı arttı. Bir önceki aya göre kurulan şirket sayısı yüzde 9,2, gerçek

kişi ticari işletme sayısı yüzde 7,5 oranında artarken, kurulan kooperatif sayısı yüzde 13,4 azaldı. Kasım 2021'de tüm

illerde şirket kuruluşu gerçekleşti. Bir yıllık dönemde ise kurulan şirket sayısında yüzde 17,6 artış yaşandı. Kapanan şirket sayısı ise bir önceki aya göre yüzde 3,2, kooperatif sayısı yüzde 14, gerçek kişi ticari işletme sayısı da yüzde 7 oranında arttı.

Sosyal korumaya 655,6 milyar lira

Sosyal koruma harcaması, 2020 yılında bir önceki yıla göre yüzde 20,9 artarak 655 milyar 599 milyon liraya yükseldi. Türkiye İstatistik Kurumu'nun açıkladığı 2020 yılına ilişkin sosyal koruma istatistiklerine göre, bu harcamanın yüzde 98,5'ini oluşturan 646 milyar 2 milyon liradan en büyük harcama 300 milyar 902 milyon lira ile emeklilere ve yaşlılara yapıldı. Bunu 170 milyar 993 milyon lira ile hastalık ve sağlık bakım harcamaları takip etti. Sosyal koruma harcamalarının GSYİH içindeki payı geçen yıl yüzde 13 oldu.

Enflasyon beklentisinde sıçrama yaşanıyor

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Piyasa Katılımcıları Anketi'nde, enflasyon beklentilerindeki aylık artış hızı anket başlangıç tarihi olan 2013'ten beri en

yüksek seviyeye çıkarken, 12 ay ve 24 ay sonrası enflasyon beklentilerinin ortalaması yüzde 13,69'dan yüzde 17,90'a yükseldi.

Ankete göre; bir önceki dönemde yüzde 19,31 olan cari yılsonu TÜFE beklentisi ise yüzde 23,85 oldu. Aralık ayı TÜFE beklentisi bu anket döneminde yüzde 3,37'ye çıktı. Ocak ayında yüzde 2,99, Şubat ayında ise yüzde 1,96 enflasyon bekleniyor.

Ekonomideki gelişmeler nasıl yorumlandı?

Ekonomistler, hükümetin uygulamaya koyduğu son programın yapısal tedbirlerle desteklenmesi ihtiyacına dikkat çekti.

İmkânsız üçlü ve Türkiye

Mahfi Eğilmez

Küreselleşme öncesinde dünyada, sermaye hareketlerinin serbest olmadığı yani isteyen gibi döviz alamadığı, döviz hesabı açmadığı, çoğunlukla ya sabit kur ya da müdahaleli değişken kur rejiminin geçerli olduğu bir sistem egemendi. Küreselleşmeyle birlikte yaygınlaşan dalgalı kur rejimiyle birlikte sermaye hareketleri dünyaya egemen oldu. Bu sistem döviz kurlarının piyasadaki arz ve talebe göre belirlendiği dalgalı kur rejimiyle destekleniyordu. Konvertibilite, artık eski rejimde olduğu gibi paranın altına dönüşümü anlamına gelmiyor, isteyen o gün piyasa kuruyla parasını istediği dövize çevirebileceği bir anlama bürünmüş oluyordu.

Bu yeni sisteme diğer ülkelerle birlikte Türkiye de büyük bir hevesle girdi, sermaye hareketlerini serbestleştirirken

faizlerin ve kurların belirlenmesini piyasaya bıraktı. Böylece dalgalı kur rejimine geçmiş oldu. Piyasa her şeyi düzenleyecek, ülkeyi yönetenler rahat edecekti. Bu sistemin işleyiş mekanizması "imkânsız üçlü" adı verilen kuralda özetleniyordu: Sermaye hareketlerinin serbestliği, sabit döviz kuru ve bağımsız bir para politikası uygulaması aynı anda var olamaz. Bunu biraz açalım: Eğer sermaye hareketleri serbestse yani insanlar yerel paralarını diledikleri gibi o anda geçerli kurdan yabancı paraya çevirebiliyor, bankalarda yabancı para üzerinden mevduat açabiliyorlarsa faiz ve kur birlikte kontrol edilemez. Eğer ikisi birden denetlenmek isteniyorsa o zaman sermaye hareketlerini serbest bırakmaktan vazgeçilmesi gerekir. Sermaye hareketlerinin serbest kalması isteniyorsa o zaman da iki seçenekten birisi geçerli olur: Ya faizi ve kuru denetlemekten vazgeçilecek ve ikisini de arz ve talebin belirlenmesine imkân verilecek ya da bunlardan birisi denetim altında tutulmak isteniyorsa ötekinin serbest hareketine izin verilecek. İkisi birden denetlenmeye çalışılırsa döviz talebinin önüne geçilemez, rezervler tükenmeye başlar, bunun sonucu olarak riskler yükselir (CDS primi artar), ülkeye doğrudan yabancı sermaye girişi düşmeye başlar, borç verenler artan risklerle paralel olarak talep ettikleri faizleri yükseltirler. Bir süre sonra mekanizma tıkanır ve sisteme zarar verir.

Bu aslında örtülü bir faiz artırımdır diyerek, yeni uygulanacak sistemi kötüleyecek halimiz yok. Ekonominin kurallarına aykırı, nasıl sonuçlanacağı baştan belli manasız bir faiz indirimini nasıl eleştirdiysek, ekonominin gereklerine uygun bir faiz artırımını desteklemek gerek. Doğru olan eleştirmek değil ama uyarmaktır. Yeni getirilen TL mevduata dolar muamelesi yapma uygulamasının vatandaş tarafından ne kadar benimseneceğini laf değil sayılar ve oranlar belirleyecek. Aralık ayı ortasına geldiğimizde döviz ve altın cinsi mevduatların oranı yüzde 59-60 civarında idi. Bu oranların TL lehine değişip değişmeyeceğini gözlemlemek, sisteme ilgi ve itibarın da göstergesi olacaktır. Benim

Hazine'mizi FED'den nasıl koruyacağız?

Fatih Altaylı

dikkat çekmek istediğim ise başka bir risk. Yeni yapı ile TL cinsinden mevduat sahipleri, vergi gelirleri ile desteklenecek. Ancak ne yazık ki bu desteğin ne kadar olacağına ne Türkiye Cumhuriyeti Maliye ve Hazine Bakanlığı ne de TC Merkez Bankası karar verecek. Bu karar artık Federal Reserve'e yani Amerikan Merkez Bankası'na ait olacak. Federal Reserve (FED), faiz arttırıp doları güçlendirmeye karar verirse, TL mevduat sahiplerine Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi'nden ödenecek katkı payı artacak, bizim Hazine'den ne kadar paranın

TL mevduat sahiplerine aktarılacağını FED belirleyecek. Hal böyle olunca da bütçede bu iş için ne kadar para ayrılması gerektiği riskli bir mesele haline gelecek.

Dünyada daha öncekilerde hiç benzemeyen bir yılın daha sonuna geldik. Geriye dönüp baktığımızda ekonomi dünyasının ürettiği rakamların arz ve talep dengesinden ziyade virüsün dayattığı koşullara göre oluştuğunu görüyoruz. İster üretim, ister tüketim, isterse yatırım nereye bakarsanız bakın küresel ekonomi bir yılı daha Covid-19'un domine etmesiyle geçirdi. Nasıl ki 2020 yılı "büyük karantinaların" etkisiyle yıkım ve ekonomide yüzde 3,4 ile daralma yılıydı, 2021 de geriye dönüş, karşı atak yılı olarak geçti. Dünyaya ekonomisi yüzde 5,9 ile son 50 yılın en yüksek büyümesini gerçekleştirdi. Peki şartlar herkes için aynı oranda zorlu muydu ya da kolay mıydı? Elbette ki hayır.

2022'nin riskleri ile umudu nerede?

Abdurrahman Yıldırım

Financial Times'a göre merkez bankaları pandemi'nin başlamasından bugüne dünya ekonomilerini desteklemek için piyasalara 32 trilyon dolar kaynak aktardı. Şimdi 120 trilyon doları bulan borsaların piyasa değeri 21 ayda ikiye katlanmış oldu.

Ancak son 2-3 çeyreğe baktığımızda endekslerin bol ve ucuz parayla yaşadığı Lale Devri'nin artık sonuna gelindiğini görüyoruz. Uzmanlar, başta ABD endekslerinde ve dünya borsalarında önemli düşüşlerin yaşanmasını bekliyor. Asıl merak konusu ise piyasalarda başlayacak

düşüşün şiddetinin ne olacağı? Düşüş iyi orkestra edilmiş hasarı az bir iniş de olabilir, cam çerçevenin kırılacağı sert bir çakılmayla da sonuçlanabilir.

Dolar kuruna endeksli TL mevduat uygulaması biraz ölü mü doğdu? Mevcut durumda dolar kuruna endeksleme olanağından mevduatın ancak yüzde 6,9'u yararlanabilecek. Vatandaş mevduat vadesini 3 ayın ötesine uzatmadığı sürece dövize endeksleme söz konusu olmayacak.

Sıf Merkez Bankası faizini düşük tutabilme uğruna nelere katlanıyoruz. Bankada hiç mevduatı olmayanlar, döviz artışından daha az faiz kazanan mevduat sahiplerinin

eksikliğini Hazine yoluyla kapatmış olacak. Diyelim bu uygulama çok yerinde ve doğru. İyi de dolar 18'i aşana, Euro 20'ye ulaşana kadar niye bekledik?

Türk parasının getirisini dolara endeksleyen uygulamada detaylar yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladı. En çarpıcı detay hiç kuşku yok ki mevcut durumda bankalardaki mevduatın ancak yüzde 6,9'unun bu endekslemeden yararlanacak olması. Vatandaş eğer bankadaki parasının vadesini uzatmaz ve en az 3 ayın üstüne çıkarmazsa "Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat" uygulaması bir anlamda ölü doğmuş olacak.

Söz konusu uygulamadan yalnızca gerçek kişiler yararlanabilecek. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın yaptığı açıklamaya göre bu uygulamadan yararlanabilmek için mevduat hesaplarının 3, 6, 9 ya da 12 ay vadeli açılması gerekiyor. Bu hesaplara uygulanacak en düşük faiz oranı da Merkez Bankası'nın politika faiz oranı olacak. O oran da mevcut durumda yüzde 14 düzeyinde. Uygulamadan yararlanmada hesap vadesi çok önemli. 3 ayın altındaki vadelerde tutulan mevduat, bu uygulamadan yararlanamayacak.

Mevduatın yüzde 6,9'una kur garantisi

Alaattin Aktaş

Mevduatta vade dağılımı nasıl?

BDDK'nın Ekim ayındaki durumu gösteren son verilerine göre gerçek kişilerin bankalardaki mevduatı 1,1 trilyon lira. Bu mevduatın 234,2 milyarı vadesiz tutuluyor. Mevduatın 154,2 milyarı bir aya kadar, 648,1 milyarı 1-3 ay arası, 44,5 milyarı 3-6 ay arası, 11,6 milyarı 6-12 ay arası, 20,5 milyarı da 12 aydan uzun vadeli. Şu durumda 1,1 trilyon liralık mevduatın yalnızca 3 aydan uzun vadeli tutulan 76,5 milyarı bu

olanaktan yararlandırılmış olacak. Bu tutarın toplam mevduata oranı da yalnızca yüzde 6,9. Yani mevcut durumda mevduatın yüzde 93,1'i kapsam dışında kalıyor.

Maliye'nin metnindeki hata

Maliye bu uygulamanın adını "Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat" olarak açıkladı. Tabii ki doğrusu "Kur Korumalı Vadeli TL Mevduat" olmalıydı. Hadi bir Türkçe hatası yapıldı. Asıl hata kapsamı etkiliyor. Aslında Maliye Bakanlığı'nın dün yaptığı açıklama, ne denilmek istendiği dikkate alınmadan bire bir uygulansa bir yıldan uzun vadeli 20,5 milyar liralık mevduat da kapsam dışı kalacak.

Maliye'nin açıklamasında "Hesaplar 3, 6, 9 ve 12 ay vadeler ile açılabilir" deniliyor. Bu ifade de hatalı ya... Belli ki "vadeli" denilmek isteniyor. Ama kastettiğimiz hata bu değil. "12 ay vadeli" kavramı başka, "12 aydan uzun vadeli" kavramı başka! Herhalde mevduatı uzun vadeye yaymayı da amaçlayan bu düzenleme bir yılın üstündeki vadeli hesapları kapsam dışı tutmuyordur. Dolayısıyla açıklama metnindeki ifadede yer alan "12 ay", belli ki 12 aydan uzun vadeli hesapları da kapsıyor.

Ama metinde yazanı bire bir uygulamaya niyetlenirseniz 1 yıldan uzun vadeli hesaplar kapsam dışı.

Vatandaş vadeyi uzatır mı?

Bu uygulamayla nelerin amaçlandığı belli: Vatandaş tasarruf tercihini TL'den yana kullansın ve "Kur daha fazla artarsa TL'de durmakla zarar ederim" kaygısını yaşamasın. Döviz cinsinden tasarruf etmiş olanlar TL'ye geçsin. Hala TL mevduatta olanların bu olanaktan yararlanmak için ciddi bir vade kaydırması yapması gerekiyor. Gerçek kişilerin mevduatının zaten yüzde 21'i vadesizde tutuluyor. Bu mevduatı değil 3 aydan uzun vadeye, 1 ay vadeliye bile kaydıramazsınız. 1 aya kadar vadelinin payı yüzde 14, 3 aya kadar vadelinin payı ise yüzde 58. Ancak, 3 aya kadar vadeli dediğimizden 3 aya yakın bir vade anlamı kesinlikle çıkmaz. Bu hesaplar

genellikle 32 gün vadeli ve 1 ay aşıldığı için de 3 ay vadeli sınıfına giriyor. O zaman da işte geriye yalnızca mevduatın yüzde 6,9'u kalıyor. Daha kısa vadeli mevduattan 3 ayın üstündeki vadeye ne kadar kayma olur? Kestirmek zor ama herhalde bu olanaktan yararlanacak mevduatın payı toplamda yüzde 20'leri, 25'leri ancak bulur.

Peki döviz cinsinden tasarruf etmiş olanlar TL'ye geçer mi? Çok zor. Bu uygulamadan yararlanmak için kendinizi en az 3 aylığına bağlayacak ve vade bitmeden para çekmek isterseniz tüm faiz hakkınızdan feragat etmiş olacaksınız. Dövizde ihtiyacınız kadarını her zaman satabilirsiniz. Dolayısıyla döviz hesaplarında bir çözülme zor. Yastık altındaki altının da satılması ve TL mevduatı olarak değerlendirilmesi isteniyor, umuluyor ama orada bir hareket beklemek büyük iyimserlik olur.

Nimeti olduğu kadar külfeti de bölüşmek, akla ve vicdana uygun olandır. Bunları kimlerle paylaşacağımız da aileden ne anladığımıza bağlıdır. İş-yeri daha büyük bir ailedir. Nimet neyi anlatır? Nimet, çıktıdır, kardır, üretimdir. Külfet, krizlerin, salgınların, durgunluğun bizlerin sırtına yükledikleridir. "Ben çalışsam da çalışmasam da maaşımı isterim" tutumu eskimiştir. "Kiracım iş yapsın yapmasın ben kiramı isterim" düşüncesi de bayatlamıştır. Külfet neyi anlatır? Külfet, nimetin maliyetidir.

Nimetin paydaşları, külfeti de pay edebilmeli ki hayat kendine yol bulabilsin. Nimeti alıp külfeti öteleyenler, toplum kurnazlarıdır ve kurnazı bol toplumlar çürümeye mahkumdur.

En büyük yardımlaşma kurumu aile...

Şeref Oğuz

Önce salgın sonra da yüksek enflasyon, ekonominin insan boyutunu ön plana çıkardı. Artık insanı dışarıda bırakan hiçbir sistemin hayatta karşılığı olamıyor. İnsanlı ekonomi aynı zamanda insaflı ekonomidir. İnsaf; ortadan ikiye bölmek demektir. Eğer salgın ile başımız dertte ise "çekemem ben bu derdi, bölek seninle..." Yarı yarıya bölelim ki insanı yaşatalım, insaflı yaşatalım, devleti yaşatalım.

Ekonomi zor zamanlardan geçiyor ve herkesin, her kenenin sorunları var.

Tam da bu süreçte aile bağlarını hatırlamanın, güçlendirmenin, hayati derecede önemli olduğunu unutmayalım. Kaldı ki aileden kastım, kan bağı veya akrabalığın yanı sıra sosyal çevremiz, işyerimizdir.

Abdurrahman
ŞENOL

Konkordatoda çekişmeli alacak kavramı

Alacakları itiraza uğramış olan alacaklılar, konkordato tasdik kararının ilanı tarihinden itibaren 1 ay içinde dava açabilirler.

1 5.03.2018 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 7101 Sayılı İcra İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik

Yapılması Hakkında Kanun ile hukumuzda iflas erteleme müessesesi kaldırılarak konkordatonun uygulama esasları yenilenmiş ve değiştirilmiştir.

İcra İflas Kanunu’nun (İİK) 285. maddesi uyarınca, borçlarını, vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu, vade verilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek veya muhtemel bir iflâstan kurtulmak için konkordato talep edebilir. İflâs talebinde bulunabilecek her alacaklı, gerekçeli bir dilekçeyle, borçlu hakkında konkordato işlemlerinin başlatılmasını isteyebilir. Konkordato talebinde yetkili mahkeme iflâsa tabi olan borçlu için 154’üncü maddenin birinci veya ikinci fıkralarında yazılı yerdeki,

iflâsa tabi olmayan borçlu için yerleşim yeri mahkemesi, görevli mahkeme ise Asliye Ticaret Mahkemesidir.

Konkordato süreci işleyişi, konkordato talep eden borçlunun konkordato ön projesi ile kanunda belirtilen belgeleri sunarak, sürecin başlatıldığı mahkemeden geçici mühlet talep etmesi, mahkemenin sunulan belgelerin eksiksiz olarak sunulması halinde 3 aylık geçici mühlet kararı vermesi, mahkeme tarafından dosyaya konkordato komiseri atanması, geçici mühlet sonunda konkordatonun

başarıya ulaşmasının mümkün gözükmesi halinde 1 yıllık kesin mühlet kararı verilmesi, verilen kesin mühlet süresince alacaklıların tespit edilmesi, komiser ve borçlu tarafından konkordato projesine son hali verilmesi sonrasında alacaklıların toplantıya çağırılması, konkordato projesinin oylanması ve mahkeme tarafından konkordatonun tasdikine ilişkin kabul veya red kararının verilmesidir.

İİK 299. madde uyarınca yapılan alacaklıları alacaklarını bildirmeye davete ilişkin ilan yapılır. Bu ilan ile alacaklılara 15 gün içerisinde alacaklarını bildirmeleri istenir. Konkordato komiseri tarafından alacakları kaydetmeden önce borçlunun alacaklara ilişkin görüş ve beyanları alınır. Borçlu tarafından itiraz edilen alacaklar olması halinde, bu alacaklar çekişmeli alacak haline gelecektir.

Çekişmeli alacak olması durumunda konkordato komiseri tarafından çekişmeli alacaklara ilişkin bir rapor düzenlenip mahkemeye sunulacak, İİK madde 302/5 kapsamında çekişmeli alacakların konkordato projesinin kabulü bakımından Kanunun aradığı nisabın belirlenmesinde hesaba katılıp katılmayacağına ve ne oranda katılacağına konkordato talep edilen mahkemece karar verilecektir. Mahkeme, alacaklı tarafından dosyaya sunulan belgeler ve düzenlenen komiser raporunu da göz önünde bulundurarak, gerektiği durumda bilirkişi incelemesi de yaptırarak karar verecektir.

Bu aşamada çekişmeli alacak haline

gelen ve mahkeme tarafından kabul edilmeyen alacaklar yönünden İİK 308/b hükmü dava açma hakkı tanımıştır. Buna göre alacaklı itiraza uğramış olan alacaklılar, konkordato tasdik kararının ilanı tarihinden itibaren 1 ay içinde dava açabilirler. Tasdik kararını veren mahkeme, konkordato projesi uyarınca çekişmeli alacaklara isabet eden payın, kararın kesinleşmesine kadar borçlu tarafından, mahkemece belirlenen bir bankaya yatırılmasına karar verebilir. Süresi içinde dava açmamış olan alacaklılar, bu paydan ödeme yapılmasını talep edemezler; bu durumda yatırılan pay borçluya iade edilir.

Çekişmeli alacağa ilişkin dava, konkordato davasında yapılan çekişmeli alacaklara ilişkin incelemeden farklı olarak maddi hukuk davalarına yani genel dava hükümlerine göre yürütülen bir davadır. Dava sonucunda alacaklı lehine karar verilmesi halinde, konkordato koşullarına göre ödemesi gereken tutarı icra emrinin tebliğinden itibaren 7 gün içerisinde, vadesi gelmemiş taksitleri de ödeme günlerinde ödemesi gerekmektedir. Eğer ki ödemeler yapılmaz ise alacaklı konkordatonun kendi alacağı hakkında feshini talep edebilir.

Konkordato uygulamasında çekişmeli alacak kavramı alacaklı haklarının zarara uğramaması açısından önemli bir yer teşkil etmektedir. Bu nedenle kanunda çekişmeli alacak ve çekişmeli alacağa ilişkin davaya ilişkin düzenleme getirilmiştir.

İzmir Kent Konseyi Engelli Meclisi'nden mesaj var:

Kontenjanları doldurun, birlikte üretelim

G eride bıraktığımız 3 Aralık Engelliler Günü kapsamında İzmir Kent Konseyi Engelli Meclisi Başkanı Abdülsamet Baskak ile keyifli bir sohbet gerçekleştirdik. Baskak, yürüttükleri birbirinden değerli çalışmalar hakkında bilgi verirken, engelli bireylerin istihdamı konusunda işverenlerden daha fazla destek belediklerinin altını çizdi.

Güzel İzmirimizde güzel insanlarla birlikte yürütülen keyifli çalışmalara, projelere, beklentilere, sorunlara, çözüm önerilerine, gelin birlikte kulak verelim.

● **Öncelikle sizi tanıyabilir miyiz?**
1956 yılında

Bilecik'te dünyaya geldim. Aslen Denizliliyim. İlk ve ortaokulu Denizli'de okudum. 1969 yılında Ankara Yenışehir Sağlık Koleji Çevre Sağlığı Bölümü'nü yatılı olarak kazandım. 1974 yılında çevre sağlığı teknisyeni olarak iş hayatına başladım. Yurdumun çeşitleri yerlerinde çevre sağlığı teknisyeni olarak görev yaptıktan sonra 1982 yılında Ankara Gevher Nesibe Sağlık Eğitim Enstitüsü Toplum Sağ-

lığı Bölümü'nden tıbbi teknoloji olarak mezun oldum. Yine çeşitli yerlerde görev yaptıktan sonra 1990 yılında Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi'nde yüksek lisans yaparak kamu yönetimi uzmanı oldum ve 2006 yılında öğretmenlik yaptığım

İzmir Kent Konseyi Engelli Meclisi Başkanı Abdülsamet Baskak, bütün engelliler ve engellilerle ilgili konularda farkındalık yaratmak isteyenleri ilgili çalışma gruplarına katılmaya çağırıyor.

sağlık meslek lisesinden emekliye ayrıldım. Çocukken yakalanmış olduğum romatizma hastalığına bağlı olarak kalpteki aort kapağı'nın kireçlenmesi nedeniyle 1980 yılında Hacettepe Tıp Fakültesi Hastanesi'nde mekanik aort kapağı ameliyatı oldum. 2005 yılında da pıhtı atması sonucunda sol tarafımda kısmi felç meydana geldiği için memuriyeti bıraktım ve bu yıldan sonra özellikle engelli hakları konusunda faaliyet gösteren derneklerde gönüllü olarak çalışmaya başladım.

2011 yılında Karabağlar Kent Konseyi Engelli Meclisi Başkanlığına seçildim ve 2 dönem burada görev yaptıktan sonra 2019 yılında İzmir Kent Konseyi Engelli Meclisi'ne Başkan olarak seçildim ve halen bu görevimi sürdürüyorum.

● **Başarılı çalışmalar imza atan İzmir Kent Konseyi'nin önemli ayaklarından olan Engelliler Meclisi'nin yapısı hakkında bilgi verirsiniz?**

İzmir Kent Konseyi Engelliler Meclisi'ne İzmir'deki tüm engelli dernekleri ve bu konuda çalışma yapan kuruluşlar üye olabilir, seçim zamanı da delegelerini göndererek yönetime katılabilir. İzmir Kent Konseyi Başkanım Sayın Seniye Nazik Işık'ın da dediği gibi 'katılın birlikte yürütelim' ilkesi ile seçimlerde başkan ve 12 kişiden oluşan yönetim kurulumuz ile birlikte yol alıyoruz.

● **Ne gibi çalışmalar yürütüyorsunuz?**

2019 yılında seçildiğimizde ilk yönetim kurulu toplantısının hemen ertesinde pandemi başladı. Bu yüzden o dönem yüz yüze fazla çalışma yapamadık ama her fırsatta engellilerle birlikte olmaya çalıştık. İlk iş olarak 2019-2020 döneminde yapabileceklerimizi

Baskak: "Pandemi döneminde fırsat bulduğumuz her ortamda engellilerle birlikte olmaya çalıştık. Etkinlikleri zoom yoluyla planlamaya başladık. Faaliyetlerimizin raporlama süreçleri devam ediyor."

düşünmeye başladık ve yıllık planımızı tamamladık.

Pandemi nedeniyle yapamadığımız etkinlikleri zoom yoluyla İzmir Büyükşehir Belediyesi Sosyal Projeler Dairesi'ne

bağlı olan Engelli Hizmetleri Müdürlüğü ile birlikte planlamaya başladık. Örneğin ulaşım sorununu sivil toplumla birlikte ele aldık. 'Nadir hastalıklar nedir ve sorunları nelerdir' gibi konularda zoom üzerinden çalıştaylar yaptık, bu faaliyetlerimizin raporlama süreci devam etmektedir.

Bu yaz pandemi yasaklarının hafiflemesi nedeniyle özellikle denize ulaşamayan engelli kardeşlerimizi ve ailelerini denize götürmeye başladık. 8 hafta boyunca ortalama 40 kişilik gruplarla bunu planlamaya çalıştık bu sene yaklaşık 400 engelli vatandaşımızı ve ailelerini bir günlük de olsa denizle buluşturduk.

Bu dönem yürütme kurulumuzun kararıyla meclisimize yeni çalışma grupları ekledik. Bunların içinde bence en önemlileri; stratejik çalışma, engelli anneler, engelli hakları grupları ve çalışması halen devam etmekte olan nadir hastalıklar çalışma grubudur.

● **Çalışmalarınıza katkı koymak isteyenler nasıl bir yol izleyebilirler?**

Bütün engelli kardeşlerimiz ve bu konuda çalışmak isteyen engelli dostlarımız Kent Konseyi'ne bireysel üye olabilirler ve istedikleri çalışma grubuna

girip çalışabilirler. Tabi ki yeni bir çalışma grubu da kurabilirler.

● **Ülkemizdeki engelli politikalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?**

Üzülerek söylemek istiyorum ki engellilerin halen sosyal hayata katılımı kısıtlıdır. Çünkü yeni bir işyeri, konut, yol, hatta kaldırım yapılırken bile yasanın gereği olan ulaşılabilirlik hala daha düşünülmektedir. 3 Aralık Engelli Haftası'nı bu amaçla değerlendirmek gerekiyor, İzmir Kent Konseyi olarak böyle düşünüyoruz.

● **Engelli bireylere yönelik mutlaka yapılması gereken ancak hala hayata geçirilmemiş ne gibi önerileriniz/tespitleriniz var?**

Şu anda engellilere verilen aylık, muhtaçlık olarak değerlendirilip verilmektedir. Burada da birey engelli olduğu için değil, ailesinin bir parçası olduğu için yardım yapılmaktadır. Bu yanıltan bir an önce dönülmeli, engelli vatandaşlarımız birey olarak değerlendirilmeli, maaşları da bu doğrultuda planlanmalıdır.

● **Engelli bireylerin iş gücüne katılımı konusunda çalışmalar yeterli buluyor musunuz? Bu konuya yönelik bir girişiminiz var mı?**

Engelli bakım ücretini genelde anneler alıyor çünkü evlatlarına bakabilmek için işlerinden ayrılıyor-

lar. Verilen engelli bakım maaşı ile anneye veya babaya 'sen çalışma, engelline bak' deniliyor. Böylece evde evladına bakan ebeveynler sigortalı olarak çalışma olanağı bulamıyor. Bu nedenle bir ailede bakım parası alan ebeveynin aynı zamanda sigortası da yapılmalıdır ki onlar da emekli olabilsin.

Günümüzde diğer önemli bir sorun da rapor alma süreçlerinin uzamasıdır. Her bir işlem için ayrı rapor alınması nedeniyle sürecin çok uzaması biz engellileri üzmektedir. Bunun yanında sosyal hayata katılımı sağlayan protez, tekerlekli sandalye gibi tüm malzemelerin ücretsiz olarak sağlanması gerekmektedir.

● **İzmir'de engelli bireylere yönelik ulaşım, istihdam, eğitim alanlarında sağlanan olanakları nasıl değerlendiriyorsunuz? Yeterli mi? Neler eklenmeli?**

Tabi ki eğitime erişilebilirlik BM Engelli

Hakları Sözleşmesi'nde yer alan evrensel tasarım ilkeleri çerçevesinde düzeltilmelidir.

Özel çocuklarımızın almış oldukları rehabilitasyon hizmet saatlerindeki kısıtlama kaldırılması ve ihtiyacı kadar almaları sağlanmalıdır.

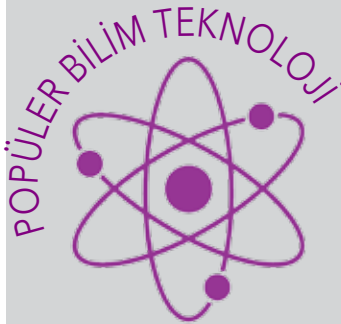
Devlet veya belediyeler kısa süreli bakım merkezleri açarak ailelerinin nefes almalarını sağlamalıdır.

Son olarak istihdam sorunundan bahsetmek istiyorum. Bu konuda; kamuda yüzde 4, özelde yüzde 3 olan tüm engelli kontenjanlarının doldurulması gerekir. Ardından kontenjanların yüzde 6'ya çıkması için çalışmalar yapılmalıdır. Biz engelliler; üretim sürecinde diğer kardeşlerimizle birlikte olmak istiyoruz. Bölgeniz katılımcılarından da engelli kontenjanlarının doldurulması konusunda destek beklediğimizi paylaşmak istiyorum ki birlikte üretebilelim. İzmir Kent Konseyi Engelli Meclisi olarak engellilerin istihdamı konusunda iş birliğine hazırız.

Engellilerle ilgili sorunların başında iş gücüne katılımın yetersizliği geliyor. Ayrıca rapor alma süreçleri çok uzun. Eğitime erişilebilirlik de BM Engelli Hakları Sözleşmesi'ndeki ilkeler çerçevesinde olmalı.

Gökhan SEZER

**4.5G'den sonra
5G'ye de yerli
ve milli teknoloji ile geçme
kararı ile birlikte ülkemizde çalışmalar
2016 yılında başlatıldı.**

Yerli ve milli 5G hedefinde neredeyiz?

Geçen yazımızda yeni iletişim teknolojisi 5G'yi ve hayatımızı nasıl değiştireceğini anlatmıştık. 5G sisteminin teknoloji olarak ileri seviyede olan ülkelerle beraber birçok ülkede kullanılmaya başlandığını ve çok hızlı teknolojik değişimleri göreceğimizi belirtmiştik.

Sonuç olarak da 5G sistemini kuran ve en iyi verim alacak şekilde aktif hale getiren ülkelerin teknoloji yarışında kapatılamayacak seviyede öne geçeceklerini belirtmiştik. Bu durumun da dünyada teknoloji tabanlı bir gruplaşmaya ve şekillenmeye neden olacağını ve kaçınılmaz olarak büyük bir beyin göçü başlatacağını özellikle

vurgulamıştık.

Teknolojik bir devrim olan 5G'de ülkemiz ne durumda, bugün de işte bu konuya değineceğiz. Geldiğimiz noktayı daha iyi anlayabilmemiz için kablosuz iletişimde durumumuzu içeren kısa bir giriş ile başlayalım.

Ülkemiz GSM denilen teknolojiyle yani 2G olarak adlandırılan ilk haliyle 1993 yılının başlarında tanıştı. 23 Şubat 1993 tarihinde kurulumu yapılan deneme baz istasyonları aracılığıyla, o gün dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, Başbakan Tansu Çiller'i arayarak ilk görüşmeyi gerçekleştirdi. Mart 1994'te yapılan ihaleyle

TEKNOLOJİ

VERİ TRANSFER HIZI

İNTERNET SERVİSİ

MOBİL – TV ÇÖZÜNÜRLÜĞÜ

FREKANS

BANT GENİŞLİĞİ

İNDİRME/YÜKLEME HIZI

3G

3.1 Mbps

Broadband

Düşük

1.6 – 2 Ghz

2 Mbps

5.8 Mbps

4G

100 Mbps

Ultra Broadband

Yüksek

2 – 8 Ghz

200 – 1000 Mbps

14 Mbps

de önce TURKCELL ardından TELSİM ile ülkemiz GSM sistemine geçen dünyadaki ilk ülkelerden birisi oldu. Daha 3 yıllık çok yeni bir teknoloji olan GSM ülkemizde çok başarılı bir gelişme gösterdi.

Hızlı başladık ama...

Teknoloji takibi açısından baktığımızda 2G'ye geçiş hızımızı ne yazık ki daha sonraki sistemlerde yakalayamadık. 3G'ye nerede ise 10 yıllık bir gecikmeyle 2009 yılında, 4G'ye ise 5 yıllık bir gecikmeden sonra Eylül 2015'te geçebildik.

4G'ye geçişimiz, bir sonraki jenerasyon olan 5G'nin dünyada tanıtım zamanına denk geldi. Bu nedenle biz de geçiş yaptığımız sistemi 4.5G olarak adlandırdık. 4.5G'ye geçişte teknolojide izlenen yerli ve milli politikaları gereği ihaleye katılanlara ilk yıl için yüzde 35, ikinci yıl için ise yüzde 40 yerli ve milli ürün kullanma şartı getirildi. Ancak yerli ve milli ürün olmadığı için ilk yıl bu ön şart sadece yüzde 0,98 oranında gerçekleşebildi. Hala bu oranlara ulaşabilmiş değiliz.

4.5G'den sonra 5G'ye de yerli ve milli teknoloji ile geçme kararından dolayı 4.5G'ye geçişte yaşanan sıkıntılar yaşanmasın diye ülkemizde çalışmalar 2016 yılında başlatıldı. İlk olarak Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile BTK (Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu) öncülüğünde

Çalışma Grupları	Çalışma Grubunda Yer Alan Organizasyonlar	Koordinatör Organizasyon
Çekirdek Ağ Grubu	ASELSAN, HAVELSAN, TTAŞ, TURKCELL, VODAFONE, ERICSSON, NOKIA, ZTE, AIRSPAN, ARGELA, CTECH, EKSTUNDA, İŞNET, PAVO, TELENITY, TÜBİTAK, AMBEENT, KAREL, TURKNET	NETAŞ
Fiziksel Ağ Grubu	NETAŞ, TTAŞ, TURKCELL, VODAFONE, ERICSSON, NOKIA, ZTE, AIRSPAN, CTECH, EKSTUNDA, PAVO, POLARAN, SPARK, TÜBİTAK	ASELSAN
Hizmet ve Uygulama Grubu	TÜBİTAK, TTGV, ASELSAN, NETAŞ, TTAŞ, TURKCELL, VODAFONE, ERICSSON, NOKIA, ZTE, AIRSPAN, ARGELA, CTECH, EKSTUNDA, İŞNET, PAVO, POLARAN, SPARK, TELENITY, KAREL, TURKNET, SAVRONİK	HAVELSAN
Standardizasyon Grubu	TSE ve TÜBİTAK gibi ilgili kamu kuruluşları ile 5GTR Forumu'nda yer alan 3GPP, ETSI, ITU, NGMN üyesi kuruluşlardan oluşur: TSE, TÜBİTAK, HAVELSAN, AIRSPAN, ARGELA, TTAŞ, ZTE, NOKIA, ASELSAN, TURKCELL, ERICSSON TÜRKİYE, NETAŞ, KAREL	BTK

Türkiye'de 5G teknolojilerinde fikir, proje ve teknoloji üretebilecek tüm kamu özel sektör kurum kuruluşlarının içinde buluna- cağı bir forum oluşturuldu. Forumun amacı; Türkiye'nin 5G ve ötesi teknolojilerine mümkün olan en yüksek ölçüde yerli ve milli imkanlarla geçebilmesi için çalışmalar yapmak.

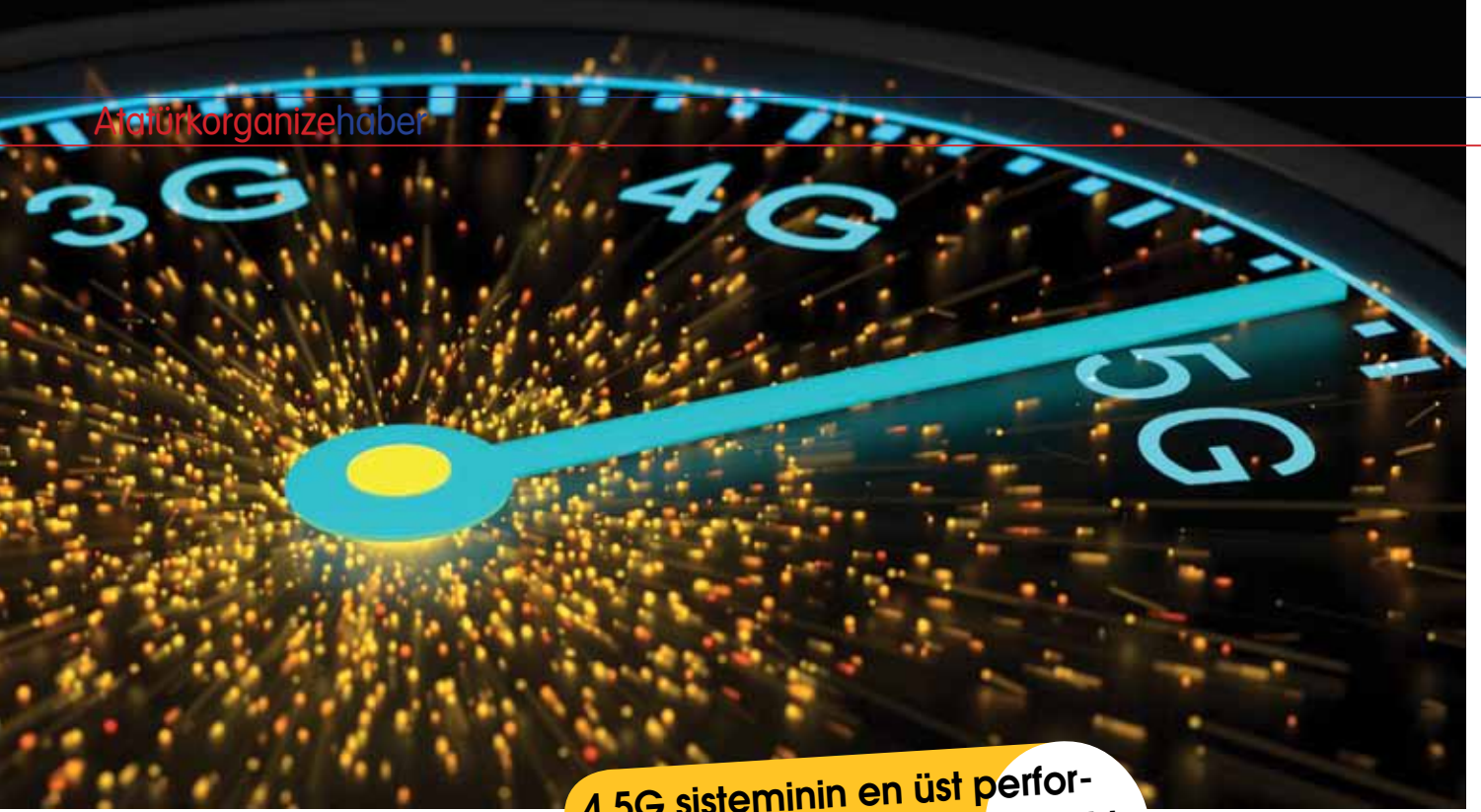
5G çalışmaları

5G Forum olarak adlandırılan bu forum,

4 ana başlıkta oluşturulan çalışma grupları içinde toplanan konunun paydaşları, kamu ve özel sektör kurumları, üniversiteler, teknoloji merkezleri ve operatörler ile ilk toplantısını da 29 Nisan 2016 tarihinde gerçekleştirdi.

5G Forum'un ana kuruluşları olan BTK, ASELSAN, HAVELSAN ve NETAŞ, forumun yapılmasının hemen ardından Haziran 2016'da toplanarak, Çekirdek Ağ Çalışma Grubu Zirvesi düzenledi. Yine aynı ay içinde başka bir organizasyon olarak OSTİM merkezli 16 yerli firma, 10 üniversite,

4.5G sisteminin en üst performansta çalıştırılması, sanki çok daha verimli bir hedef gibi duruyor. Bu, aynı zamanda 5G'ye geçiş öncesi mevcut altyapımızın daha sağlıklı oluşturulmasını sağlayacaktır.

8 teknokent ve 3 mobil operatörden oluşan bir grubun yürüttüğü ve TÜBİTAK'ın desteklediği UUYM5G (Uçtan Uca Yerli ve Milli 5G Baz İstasyonu) Projesinin başladığı duyuruldu. Buradaki

oluşum da Haziran 2017 yılında Haberleşme Teknolojileri Kümelenmesi adını aldı.

İlerleyen zamanda 5G Forum'da yapılan çalışmalar sonucunda 20 Nisan 2017'de Savunma Sanayi Teknolojileri Kurumu öncülüğünde ASELSAN ve HAVELSAN'ın ortaklığında yeni teknolojiler için yerli ve milli baz istasyonları ve iletişim ekipmanları kurmak, teknolojiler geliştirmek amacıyla ULAK A.Ş. kuruldu. Böylece ülkemizin 5G çalışmaları 5G Forum'un oluşumu ULAK A.Ş ve UUYM5G projesinin oluşumu HTK (Haberleşme Teknolojileri Kümelenmesi) olarak 2 ayrı grup olarak şekillendi. ULAK A.Ş. ilk etapta 4.5G sisteminde açık kalan yerli ve milli ürün yelpazesi için 4.5G Baz İstasyonu geliştirme çalışmasına başladı. Türkiye

genelinde ULAK baz istasyonlarının 1732 adedinin kurulumu gerçekleştirildi. Diğer grupta ise UUYM5G projesi kapsamında geliştirilen TR713 7GHz Radyolink cihazı denemesi 24 Ekim 2020'de ba-

şarıyla yapıldı. Yine aynı proje kapsamında geliştirilen baz istasyonu prototip cihazlarıyla ilk 5G görüşmesi 23 Haziran 2021 tarihinde gerçekleştirildi.

5G projelerinde yapılan çalışmalardan anlıyoruz ki kısıtlı kaynaklar iki ayrı grup şeklinde yapılarak sanki daha da kısıtlı hale gelmiş gibi duruyor.

5G için en önemli konulardan birisi de fiber optik alt yapısı. Sağlıklı ve kaliteli bir 5G iletişim omurgası bu fiber altyapı ile oluştu-

5G FREKANS BANTLARI PLANLANAN

LOW BAND 5G	MID BAND 5G		mmWAVE
700 MHz	2.6GHz	3.5 GHz	26 GHz

ruluyor. Öngörülere göre ülkemizde 5G'de sağlıklı bir altyapı kurmak için mevcut altyapıya yaklaşık 1 milyon kilometre ilave fiber kablo döşenmesi gerekiyor. Bugüne kadarki fiber döşeme performansları göz önünde bulundurulursa bunun uzun yıllar alacağı anlaşılıyor. Radyolink hatlarıyla çözüm oluşturulsa da fiber altyapısı 5G'de çok önemli.

Kaynak ve teknoloji ihtiyacı

Sonuçta 5G sistemi altyapısı için ciddi eksiklerimiz var. Teknoloji için yaptığımız çalışmalar da daha prototip seviyesinde. Patentler konusunda durum ise tam belirgin değil. Yani yerli ve milli 5G sistemi-miz için daha çok yolumuz var. Diğer taraftan BTK raporlarına yansıyan test sonuçlarına göre mevcut 4,5G şebekemizi de sağlıklı bir biçimde speklerine uygun olarak işletemiyoruz.

Günümüzde teknoloji geliştirmek için uzun soluklu bir iş ve nitelikli insan kaynağına, ciddi maddi kaynaklara ihtiyaç var. Teknoloji geliştirirken kaynakların verimli kullanılması ve kritik buluşların patentlenmesi çok önemli. Patentler, yapacağınız çalışmalarda hareket alanınızı belirliyor. 5G sisteminde, patentlerde ağırlıklı olarak Amerika ve Çin arasında bir kriz ve bu krizin getirdiği belirsizlik ortamı var. 5G'de yaptığımız çalışmaların da önünü tıkayacak bir belirsizlik bu.

Yapılan çalışmaların ticari başarılı ürünle-

re dönüşmemesi ve prototip aşamasında kalması durumunda, bu projelerde çalışan nitelikli insan kaynaklarımızın beyin göçü şeklinde diğer piyasayı belirleyen uluslararası teknoloji şirketlerine kaybedilmesi tehlikesi var.

Gerek ekonomik şartlar gerekse mevcut 4,5G şebekesindeki eksikliklerimiz göz önünde bulundurulduğunda 5G'de şu ana kadar yapılan çalışmaların tecrübesini de katarak 4,5G'de yapılan çalışmaların devam ettirilip bu sistemin ülkemizde en üst performansta çalıştırılmasının sağlanması sanki çok daha verimli ve iyi bir hedef gibi duruyor.

Öncelikli olarak bu hedefe yönelmek 5G sistemine geçiş öncesi mevcut alt yapımızın da sağlıklı bir biçimde oluşturulmasını sağlayacaktır.

5G için kullanacağımız frekanslar büyük ölçüde belirlendi ve ihalenin de 2022 Mayıs ayında yapılacağına dair söylentiler var. Ancak

şu an yerli ve milli 5G hedefinden oldukça uzak durumdayız. Bu durumda nasıl bir yol izlenecek ve süreç nasıl devam edecek? Amerika ve Çin arasındaki 5G krizi bizi nasıl etkileyecek?

Teknoloji açısından oldukça hareketli günler bizi bekliyor.

Bir sonraki yazımızda 5G ile oluşacak frekans yoğunluğu ve insan sağlığına etkileri durumlarını anlatarak bu 5G teknolojisi konusunu her yönüyle ele almış olacağız.

Türkiye'nin en kapsamlı klasik otomobil ve motosiklet müzesi:

KEY MUSEUM

2015 yılında İzmir'in Torbalı ilçesinde kapılarını açan Key Museum, bugün dünya otomobil tarihine ışık tutan, Türkiye'nin en kapsamlı klasik otomobil ve motosiklet müzesidir. Murat ve Selim Özgörkey'in otomobil tutkularından doğan, 7 bin metrekare alan üzerine kurulu olan müzenin ana koleksiyonunu 76 adet otomobil ve 40 adet motosiklet oluşturmaktadır. Bu ana koleksiyonda, 1886 yılında üretilen ilk otomobilden bugüne, Mercedes, BMW, Porsche, Cadillac, Ford gibi otomobil dünyasının önde gelen markaların ilk modellerinin günümüze kadarki yolculuklarını görmek mümkün. Bunların dışında sayısı iki bini aşan farklı ölçeklerde model otomobil, 300'ün üzerinde

otomobil maskotu (kaput amblemi), otomobil temalı eşarplar ve 1900'lü yılların başından 1960'lı yıllara kadar toplanan orijinal ekipmanlar ile oluşturulmuş bir Shell Benzin istasyonu Key Museum'da bulunmaktadır.

Çocukluk yıllarında kibrit kutusu biriktirerek başlayan, 1990'lı yıllarda da model otomobil ile devam eden merakını, zamanla koleksiyonerliğe taşıyan Murat Özgörkey ve motor sporlarına olan tutkusu ile bir

dönem yarış pistlerinde de yer almış bir ralli pilotu olan Selim Özgörkey, 2001 yılında Key Museum'da yer alan parçaları edinmeye başlamış, her gün daha da büyüyen bir koleksiyona imza atmışlardır. Müze, kurulduğu günden bu yana sadece otomobil tutkunları için değil, dünya tarihini otomobil dünyası üzerinden izlemek isteyenler için de bir çekim merkezi

Key Museum, açıldığı günden bu yana hem Türkiye'den hem de yurt dışından içerisinde üniversitelerin, farklı kulüp ve derneklerin bulunduğu onbinlerce ziyaretçi için önemli bir ziyaret noktası oldu.

Key Museum'u dünyadaki örneklerinden ayıran en önemli özelliklerinden biri, müzede sergilenen otomobiller için ciddi bir zaman ve emek harcanarak yapılan restorasyon çalışmasıdır.

olma misyonu ile çalışmalarını sürdürmektedir. Hem içerik hem de sergi alanı büyüklüğüyle dünyada sayılı otomobil müzeleri arasında olan, bir koleksiyonda mutlaka olması gereken, dünya tarihinde yer etmiş modelleri barındıran müzeler

arasında yer alarak, dünya müzeciliği için önemli bir konumda bulunan Key Museum, değişim ve gelişim içinde olan Türkiye Müzeciliği için de ciddi bir birikim ve içeriğe sahiptir.

Key Museum'u dünyadaki örneklerinden ayıran önemli özelliklerden biri, müzede sergilenen otomobiller için ciddi bir zaman ve emek harcanarak yapılan restorasyon ça-

alışmasıdır. "Nuts and Bolts Restoration" adı verilen yenileme yöntemi kullanılarak, bir otomobil en küçük vidasına ve somununa kadar sökölüp yenilenmekte ve fabrikadan çıktığı ilk günkü haline getirilmektedir. Son derece maliyetli olan

ve uzmanlık gerektiren bu yöntem, bu sebeplerle dünyada çok fazla tercih edilen bir çalışma olmamasına rağmen, Key Museum için vazgeçilmez bir restorasyon yöntemidir. Müze restorasyon atölyesinin uzman ekibi sayesinde, sergilenen otomobil ve motosikletlerin hepsi yüksek kondisyonlu ve çalışır durumdadır.

Ege Bölgesi'nin turizm potansiyeli düşünüldüğünde bölgeye önemli bir katma değer sağlayan müze, insanlık tarihinin en önemli yerleşim merkezlerinden biri olan Efes Antik Kenti ile aynı rota üzerinde konumlanmıştır. Bu konum, aynı zamanda 10 yılı aşkın süredir kazı çalışmaları devam eden Metropolis Antik Kenti'nin bulunduğu Torbalı'ya 10 km mesafede yer alır. İzmir Adnan Menderes Havalimanı'ndan 20-25 dakika, İzmir şehir merkezinden ise 30 dakika gibi kısa bir sürede ulaşılması da müzenin bir diğer avantajıdır.

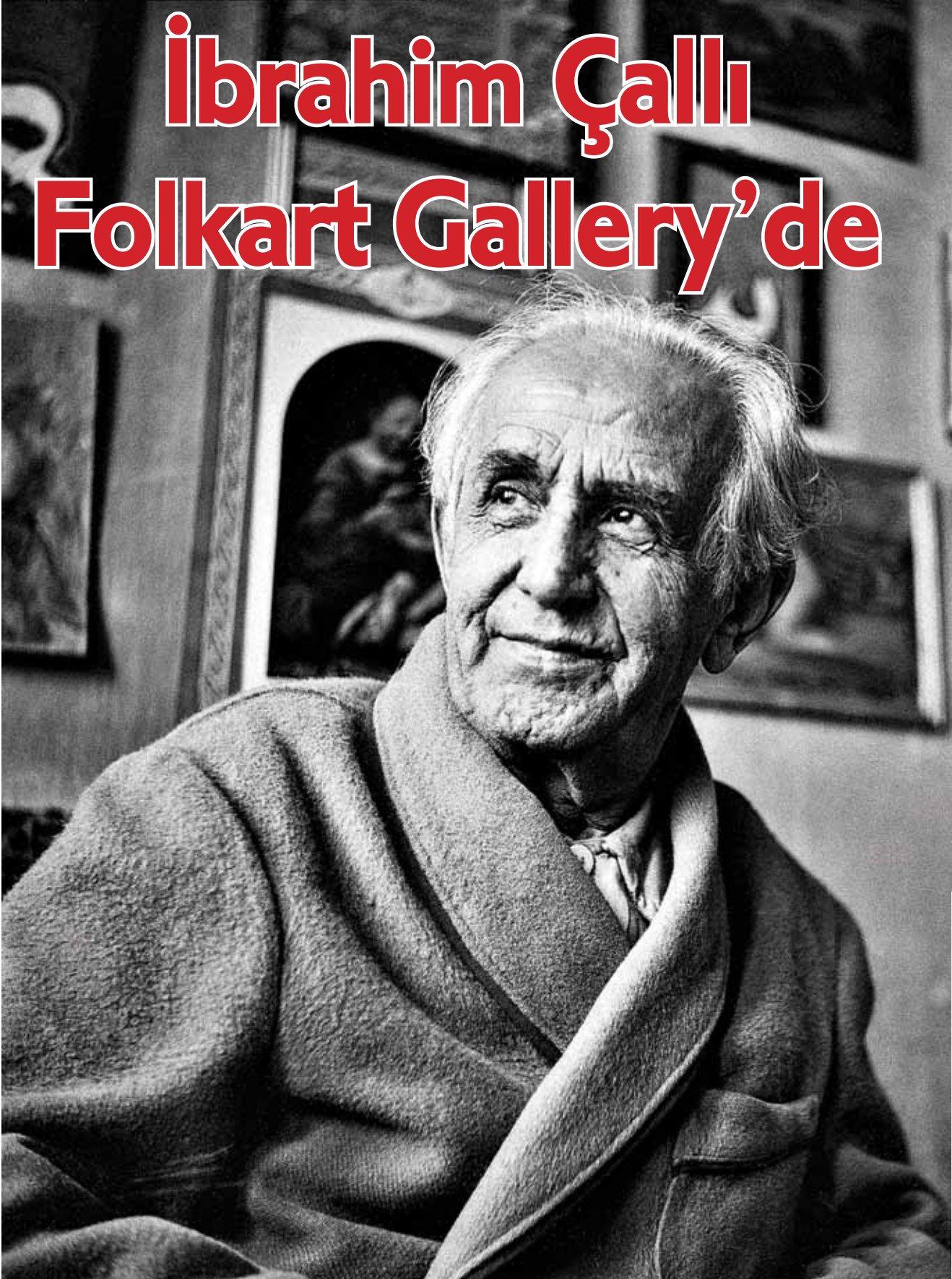
Müze, açıldığı günden bu yana, hem Türkiye'den hem de yurt dışından, içerisinde üniversitelerin, farklı kulüp ve derneklerin de bulunduğu onbinlerce ziyaretçi için önemli bir gezi noktası olmuştur. Müze deneyimi konusunda ziyaretçilerden aldığı olumlu geribildirimler sayesinde TripAdvisor tarafından 2 yıl üst üste mükemmellik sertifikası ile ödüllendirilmiş olan Key Museum "İzmir'de Gezilecek Yerler" listesinde ilk 2'de yer almaktadır.

Meryem Fulya YAZICIOĞLU

İbrahim Çallı Folkart Gallery'de

Folkart Gallery, 2021-2022 sezonunu Türk resminin en önemli sanatçılarından İbrahim Çallı ile açtı.

Bugüne kadar gerçekleştirilmiş en kapsamlı İbrahim Çallı sergisi olan 'Türk Resminin Bohem ve Asi Fırçası: İbrahim Çallı' sergisi, 80 eserden oluşuyor. Sergi, Folkart Gallery'de sanatseverler ile buluştu.

Türk resminin en önemli sanatçılarından İbrahim Çallı'nın 80 eserinden oluşan 'Türk Resminin Bohem ve Asi Fırçası: İbrahim Çallı' sergisi, 5 yıllık hazırlık sürecinin sonrasında

sanatseverlerin beğenisi-ne sunuldu. Sergi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul Ticaret Odası, Yapı Kredi Bankası, Türkiye İş Bankası, Ziraat Bankası başta olmak üzere; birçok kurum ve özel

koleksiyonerin elindeki eserlerden derlendi.

Türk resminin en önemli sanatçılarından İbrahim Çallı'nın başyapıtlarından biri olarak kabul edilen Atatürk portresinin de aralarında bulunduğu 80 seçkin eserden oluşan sergi, sanatseverlerle buluştu.

Başyapıt: Atatürk portresi

Proje Direktörlüğünü Fahri Özdemir'in üstlendiği sergide, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Müzesi'nde bulunan ve Çallı'nın başyapıtlarından biri olarak kabul edilen "Mustafa Kemal Atatürk" portresi de yer alıyor. Sergide ayrıca İbrahim Çallı'nın peyzajları ve natürmortları bulunuyor. Çallı'nın en iyi eserleri olarak nitelendirilen Mevleviler serisi de serginin en dikkat çeken eserlerini oluşturuyor.

Sergi ile birlikte Türkçe ve İngilizce olarak 400 sayfalık kapsamlı bir albüm de hazırlandı. Albümde, Doğan Hızlan, Prof. Dr. Zafer Toprak, İlona Baytar, Abidin Celal Bizzet ve Evrim Altuğ'un da, İbrahim Çallı ile ilgili inceleme yazıları bulunuyor. Sergi ile aynı ismi taşıyan albüm de, sergi gibi bugüne kadar hazırlanmış en kapsamlı İbrahim Çallı albümü olma özelliği taşıyor.

Sergi, 17 Nisan 2022 tarihine kadar açık olacak.

İBRAHİM ÇALLI (1882-1960)

Türk Empresyonist Ressam İbrahim Çallı 1882 yılında, o dönem İzmir'e bağlı bulunan Çal kasabasında doğdu. (Çal günümüzde Denizli iline bağlıdır). 1906'da Şeker Ahmet Paşa'nın desteğiyle Sanayi-i Nefise Mektebi'ne (Bugünkü adı Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi) giren İbrahim Çallı, 1910 yılında buradan mezun olduktan sonra Hikmet Onat ve Ruhi Arel'in de aralarında olduğu bir grupla Paris'e resim öğrenimine gönderildi. Ünlü ressam, Paris'te L'Ecole des Beaux Arts'da,

Fernand Cormon Atölyesi'nde eğitim gördü. Çallı, I. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla yurda döndü. İbrahim Çallı, müdürlüğünü Halil Erdem'in yaptığı Sanayi-i Nefise'ye hoca olarak girdikten sonra Hikmet Onat, Nazmi Ziya, Feyhaman Duran, Avni Lifij, Namık İsmail ile birlikte okulda hocalık yapmaya başladı. Çallı, çok iyi bir ressam olmakla birlikte, bu süreçte iyi bir öğretmen olduğunu da kanıtladı. Elif Naci, Mahmut Cuda, Muhittin Sebati, Ali Avni Çelebi, Zeki Kocamemi, Bedri Rahmi Eyüpoğlu gibi isimler, Çallı'nın öğrencisi oldu. İbrahim Çallı, ışık ve gölgede, renk armonisinde, özellikle kıvrak fırça darbeleriyle çok güçlü bir tekniğe ve ustalığa sahipti. Sanatçının eserleri arasında portreler, nüder, peyzajlar ve natürmortlar daha ağırlık kazandı. İbrahim Çallı, 22 Mayıs 1960 tarihinde mide kanaması sonucu vefat etti.

Enver
OLGUNSOY

KEDİ OTU

Kedi otu olarak adlandırılan Valeriana bitkisinin türlerinden elde edilen pre-paratlardan uykusuzluk, depresyon ve anksiyete konularında yararlanılmaktadır.

Neden kedi otu? Zira bu bitkinin uçucu yağı, kök ve gövdesi olağanüstü kötü kokmasına rağmen kediler tarafından çok sevilir? "Kedi feromonu" özelliği taşıdığı için kediler tarafından sevildiği tahmin edilmektedir.

Valeriana Officinalis L. tıbbi bitkisinden söz etmek istiyorum bu yazıda. Kedi otu diye adlandırılan, halk arasında aynı zamanda kayaş ipliği de denen bu bitki, uykuya destek olan en önemli tıbbi bitkilerdendir.

Bugün dünya nüfusunun üçte birinden fazlası uyku sorunları çekmekte, bunların bir bölümü de kronik uykusuzluk tanısı almaktadır. Bu bitkinin toprak altı kısımlarından elde edilen etken maddeler ile çeşitli pre-paratlar hazırlanmakta ve uykusuzluk tedavisinde kullanılmaktadır. Bugün ABD'de en çok satılan uyku destekleyici ürünler arasında sayılmaktadır.

Nehir kenarlarında, rutubetli orman ve çayırarda yabani olarak yetişen bu bitki, çok yıllık otsu bir bitkidir. Ülkemizde kültürü yapılmayan

bu bitki, Avrupa'da kültüre alınmış ve yetiştirilmektedir. Anadolu'muzda yaygın olarak Doğu Karadeniz yaylalarında, Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunur. Ülkemizde 10 kedi otu türü daha doğal olarak yetişmektedir. Valeriana Dioscorides türü Güney ve Batı Anadolu'da, Manisa, Salihli ve Bozdağ'da bolca yetişir. Yaklaşık 1,5 metre kadar boylanabilen bu bitkinin yaprakları kendine özgü kokusu ile tanınır. Yaz ortasında şemsiye şeklinde pembemsi-beyaz çiçek açar. Çiçeklerinin de kokusu özeldir.

Kedi otu ikinci yıldan itibaren sürgün kökleri vermeye başlar. Bunlar 10 cm kadar uzunluktadır. Kokuları özel ama kötüdür.

Roma İmparatorluğu zamanı Adana Anazarva'da yaşayan hekim, farmakoloji bilgini Dioscorides, Materia Medica adlı eserinde kedi otundan söz etmektedir. Dioscorides ile yine bir başka hekim ve farmakoloji bilgini Galenos, "her şeyi tedavi edici bir bitki" olarak nitelendirdikleri kedi otunu; diüretik, ağrı kesici, öksürük ve astım, göz hastalıkları kısacası her

şeyi tedavi edici "phu" olarak tanımlamıştır. Günümüzde daha ziyade yatıştırıcı olarak ve uykusuzluk, depresyon ile anksiyete konularında yararlanılmakta ve batı ülkelerinde birçok preparatı üretilmektedir.

Hafif psikiyatrik hastalıklarda bitkilerle tedavi (fitoterapi) çok yararlıdır. Zira bugün hepimiz bu tür rahatsızlıkların tedavisinde kullanılan diğer ilaçların çeşitli yan etkilerinden, özellikle alışkanlık yapmasından tedirginlik duyarız. Bunda da haklılık payı vardır. Bitkisel kökenli ilaçlar daha bir masumdur. Baksanıza bu bitkimiz binlerce yıldır bilinip kullanılıyor. Alışkanlık yapmıyor, yan etkileri de sadece hamilelik ve emzirme dönemi ile sınırlı. Dünya Sağlık Örgütü 12 yaş altındakilere, Alman tıp otoriterleri de 3 yaş altındaki çocuklar hariç, diğer gençlerin kullanabileceğini söylüyor.

Ayrıca "The best chemist is nature" diye bir aforizma da vardır tıp dünyasında, "Tabiat en mükemmel laboratuvardan üstündür" anlamında...

İlaçlar konusunda insanların ve bilim adamlarının düşünme ve yeni maddeleri keşfetme ufku, ancak tabiatın gözlemlenmesinden sonra gelişmiş ve yeni yeni imkanlar, ilaçlar, yöntemler bulunabilmiştir. Fakat buna rağmen tabiatın yaptığı maddelerin hepsini yapmak maalesef bugüne kadar mümkün olmamıştır.

Yine kedi otumuza dönersek; bu bitkiden elde edilen tablet, draje, tentür başta olmak üzere bitkinin kendisinden de hazırlanan çaylar akşam yemeğinden sonra alınırsa sizi daha kolay ve uzun uyku süresine hazırlar. Diğer bazı ilaçlar gibi sabah sersemliği, konsantrasyon bozukluğu, baş ağrısı gibi istenmeyen etkilere yol açmaz. Günde 3-4 kez ve 2-3 hafta süre ile kullanılırsa daha ciddi durumlarda da etkili olduğu çift körlü plasebo kontrollü çalışmalarla ortaya çıkarılmıştır. Valeriana'nın etkili bileşenleri ısıya karşı hassas yapıdadır, uçucu özelliktedir. O nedenle çay olarak

kullanılacaksa kaynatılmış-ılıştırılmış su ile 1 çay kaşığı kök eklenerek bekletilip içilmelidir. Uzun süre kaynatarak çay yapılmamalıdır.

Son söz olarak; bu değerli bitkimizin ülkemiz şartlarında bolca yetiştirme şansı vardır. Şu anda yapıldığı gibi yabani olanlarını vahşi hasatla toplayıp, kurutup yurtdışına satma gibi basit, kolay ve bitkinin soyunu tüketmekle sonuçlanacak yöntemi acilen terk etmeliyiz. En iyi verimi alabileceğimiz cinsleri üniversitelerimiz araştırıp, çiftçilerimize bunları çoğaltma yolunu göstererek ekimlerine başlamalıyız. Sonrası da tarım ürünleri sanayisinde etken maddelerini elde ederek hastalarımızın hizmetine sunmalıyız. Yoksa aynen salepte olduğu gibi yabanilerin soyu tükenir, sahte salep kokusu kullanılarak yapılan sözüm ona salepleri içmek zorunda kalırız.

Valeriana cinsleri Kınık Tıbbi Aromatik Bitkiler Organize Sanayi Bölgemizde yetiştirilebilir, üretim birimlerinde işlenerek daha katma değerli hale getirilerek ihraç edilebilir ya da yurt içinde insanımızın kullanımına sunulabilir. Konvansiyonel tarım ürünlerinden daha katma değerli bu tür ürünlere geçme zamanı geldi de geçiyor.

Dr. Ülkümen
RODOPLU

Ayaklarda karıncalanma, uyuşma, batma, yanma

Ayaklarda kısa zamanda geçen, zaman zaman artan, bazen yok olan uyuşma olduğunda aklımıza ilk olarak diyabetik nöropati gelir. Böbrek hastalıkları, gut, bağdoku hastalıklarına da dikkat...

Ayaklarımız bizi taşıyor, kahrımızı çekiyor, dengemiz için var, onlar sayesinde yürüyoruz, hareket ediyoruz, ayağa kalkıyoruz, adeta yaşıyoruz. İyi ki onlar var. Fakat ayaklarda uyuşma olduğunda da gerçekten kabus gibi günler başlıyor. Hele de bu rahatsızlık giderek artarsa ve bizim hareketimizi sınırlarsa...

Neden ayaklarımız uyuşur, ayaklarımız uyuştığında hangi hastalıklar aklımıza gelmeli, bu durumda hangi uzmana, hangi hekime gitmeliyiz, neler yapılabilir?

Atatürk Organize Haber dergimizin bu sayısında ayaklarımızı konuşacağız ama ayaklarımızdaki uyuşmanın sebeplerini konuşacağız. Ayaklarda uyuşma, karıncalanma, iğne batması, içten kaşınma, herhangi bir kızarıklık olmamasına rağmen kaşınma, özellikle gece yatınca huzursuz olması konularına bakacağız.

Önce küçük bazı uyarılarda ve anımsatmalarda bulunmak istiyorum. Dar ayakkabı giymeyin. Bazen ihtiyacımız oluyor ama yüksek topuklu ayakkabı

ile uzun zaman geçirmeyin. Özellikle erkeklere sesleniyorum, cüzdanınızı pantolonunuzun arka cebinde taşımayın. Taşısanız bile cüzdanınız pantolonunuzun arka cebindeyken oturmayın. Hele hele uzun süre oturmayın. Çünkü siyatik sinire baskı yaptığı için ayakta uyuşma yaşayabilirsiniz. Oturarak çalışanlara çok önemli bir uyarı; ortalama 40 dakikada bir, en geç 45'inci dakikada bahaneyle ayağa kalkıp 2 dakika odanızın içinde, işyerinde, ofiste, sınıfta turlayın. Televizyonun karşısında otururken de bacak bacak üstüne atarak oturup kalmayın. Bu sefer de dizin yan kısmından, dış kısmından geçen perineal sinire baskıya bağlı olarak yine uyuşma yaşayabilirsiniz.

Ayaklarımız bizi uyarıyor

Ayaklarımız bizim için çok kıymetli, uzunca yıllar onların sağlıklı kalması çok önemli. Ayaktaki bazı değişiklikleri okumanız ve dikkate almamız da çok önemli. Nedir bu değişiklikler ve sinyaller? Ayaklarınızda renk değişikliği olursa, bir tanesi diğerinden daha

soğuk ya da daha sıcak olursa, ayaklarınızdaki uyuşma ikisinde de farklı farklı olursa ve değişirse, ayak parmaklarında herhangi bir ağrı olursa, ayaktaki ve ayak parmakları üzerindeki tüyler dökülürse ve bu sinyallerden bir veya birkaçı olursa zaman kaybetmeden mutlaka doktorunuza başvurun. Ortopedi, kalp damar cerrahisi, endokrin uzmanı ya da ayak hastalıklarıyla ilgili bir uzman hekim sizin yardımınıza koşacaktır.

Ayakta kısa zamanda geçen, devam eden, zaman zaman artan, bazen yok olan uyuşma olduğunda aklımıza ilk olarak diyabetik nöropati (şeker hastalığı) gelir. Çünkü diyabet yıllarca süren ve atardamarlarımıza zarar veren sinsi bir hastalıktır. Bütün organlara, hücrelere zarar verir. Bunun için aile hekimimize, endokrin uzmanına veya dahiliye uzmanına başvurabilirsiniz. Açlık kan şekeri, tokluk kan şekeri ölçümü, hemoglobin düzeyi, şeker yüklemesi testleri, insülin direnci testleri, açlık-tokluk insülini, tam idrar testi mutlaka yapılmalı.

Hatırlarsanız zaten diyabetle ilgili sık sık uyarılar yapıyorum. Nöropati de nöronun yani en küçük sinir hücresinin ölmeye başlaması anlamına geliyor. Tedavisi mümkün, kendini yenileyebiliyor, ilaçlarla, birtakım egzersizlerle, yaşam tarzı değişiklikleriyle diyabete bağlı her türlü uyuşma gerileyebiliyor.

Ayaklarla ilgili bir başka rahatsızlık ise varis. Atardamarlar ile toplardamarlar arasındaki kominikan, yani taşıyıcı, iletişim kuran damarlarda tıkanıklık olduğunda varis oluyor. Bu da herhangi bir ağrısı sızısı olmadan renk değişikliği şeklinde, uyuşmayla kendisini belli edebilir. Bunun için kalp-damar cerrahisi uzmanı, birtakım testler yanında damar ultrasonu yaparak tanı koyabilir.

Atardamar hastalıkları, atardamarda tıkanıklıkların da en önemli belirtisi, ayakta uyuşma ama yürümeye başladığınızda 50'nci metre, 100'üncü metre veya daha uzun mesafede baldırda ağrı başlamasıdır. Çok tipik bir durumdur. Burada da kalp-damar cerrahisi uzmanının ultrasonla ve gerektiğinde anjiyo ile tanı koyması, tedaviyi planlaması mümkün olabilir. Toplardamar tıkanıklıkları, posttrombotik sendrom denilen durumlar da yine

ayakta uyuşma ile başlayabilir. Bunda da yine kalp damar cerrahisi uzmanının tanı koyup tedaviye başlaması doğru olur. Burger hastalığını genellikle sigara içenlerde görüyoruz. Ayaklarda giderek uyuşma, kızamık, morarma, şekil bozukluğu, tırnaklarda şekil bozukluğu ve tıkanıklık olan bölgenin ilerisinde kangren gelişmesi hatta talihsiz durumlarda ayak parmakları veya ayağı kesmek, ampute etmek zorunda kalınabilen bir tablo... Aklımızda bulunması son derece önemli.

Disk hernileri de ayakta uyuşma ile başlayabiliyor. Nedir bu? Omur kemiklerindeki kaymalar, fıtıklar bel ağrıları yanında ayakta uyuşmayla da kendini gösterebiliyor. Burada da beyin cerrahisi uzmanı, ortopedi uzmanı yardımımıza koşabilir.

Dehidratasyon ve sıvı elektrolit kayıpları da ayakta uyuşmayla kendini gösterebiliyor. Ayakta uyuşma olduğunda az su tükettiğimiz, özellikle kalsiyum ve potasyum eksiklikleri tanılarının da mutlaka aklınızın bir köşesinde bulunması yerinde olur.

Ayakta uyuşmada bir başka önemli konu

başlığı vitamin eksiklikleridir. E, D, B1, B3, B6, B12 vitamin eksikliklerinde, demir eksikliklerinde, kansızlıkta ve folik asit eksikliğinde de ayakta uyuşma başlayabilir. Dolayısıyla aile hekimimizin, dahiliye uzmanının bir takım testlerle tanıyı koyup gerekli takviyeleri yerine koyması doğru olacaktır.

Bağdoku hastalıklarının, vücudumuzun çimentosu kollajen doku hastalıklarının da ilk bulgusu ayakta uyuşma olabilir. Bunların beraberinde eklem problemleri, eklem ağrıları, eklemlerde kızarıklık, şişlik olabilir. Lupus dediğimiz vücudunun bağışıklık sisteminin kendi doku ve organlarına saldırdığında ortaya çıkan otoimmün (sistemik) hastalıklar, göz altlarında burunun iki tarafında kelebek tarzı döküntülerle kendini gösterebilir.

Ayaklarda uyuşma olduğunda yine böbrek hastalıkları, gut, Raynoud Fenomeni dediğimiz hastalıklar da aklımızda bulunmalı. Böbrek hastalığı zaten başlı başına gürültülü bir tablo ama üre, kreatinin, potasyum, kanda bazı iyon seviyeleri tam idrar tahliliyle rahatlıkla anlaşılabilir. Gut hastalığının tanısı da kanda ürik asit seviyesi tahliliyle konulabilir. Dahiliye veya endokrin uzmanı ya da aile hekimimiz bu konularda bize yol gösterebilir.

Hepsinden önemlisi bizim yaptıklarımız ve yapacaklarımızdır. Ayaklarımızda uyuşma olduğunda çok kıymetli bir besinle sizi tanıştırmak istiyorum. Onu aslında hepimiz tanıyoruz ama

pek de yüzüne bakmıyoruz. Artık yüzüne bakma zamanı geldi. Lahana... Dolaşım bozukluklarında son derece etkili olduğunu hepimiz biliyoruz. Aynı zerdeçal, zencefil ve tarçın gibi...

Ayaklarınızda uyuşma varsa hiç korkmayın, endişelenmeyin, doktorunuzun verdiği tedavilerden vazgeçmeyin. Yaşam şekli değişiklikleri de çok önemli.

Oturduğumuz yerden...

Ayaklarımızdaki uyuşmadan kurtulmak için, uyuşmanın gerilemesi için çok etkili olan 5 hareket tavsiye edeceğim.

Birinci hareket; yere oturup ayaklarımızı vücudumuzla 90 derecelik açı oluşturacak şekilde uzatalım. Ayak bileklerimiz kendimize doğru 10 kez çekelim. 3 set halinde yapacağımız bu hareketi günde iki kez tekrarlayalım.

İkinci hareket; bir köpük ya da yastık üzerine ayak bileğimizi koyarak sırayla her iki ayağımızı kendimize doğru 10 kez çekelim. 3 set halinde yapacağımız bu hareketi günde iki kez tekrarlayalım.

Üçüncü hareket; bir köpük ya da yastık üzerine ayak bileğimizi koyarak sırayla her iki ayağımızı önce soldan sağa, sonra sağdan sola 10 kez çevirelim. 3 set halinde yapacağımız bu hareketi günde iki kez tekrarlayalım.

Dördüncü hareket; yerde oturur konumda sağ bacak bükülü, sol bacak dik ve yerden sağ diz hizasına kaldırıp indirelim. Sonra diğer bacakla aynıyı tekrar edelim. 10 kez ve 3 set halinde yapacağımız bu hareketi de günde 2 kez tekrarlayalım.

Beşinci hareket; yerde yan konumda alt bacak bükük ve rahat, üst bacak dik konumda yukarı hizada kaldırıp indirelim. Sonra pozisyonumuzu diğer bacakla değiştirip aynıyı tekrar edelim. 10 kez ve 3 set halinde yapacağımız bu hareketi de günde 2 kez tekrarlayalım.

Hayatta kalmamız ve hayat kurtarmamızla ilgili bilgileri paylaşmaya devam edeceğim. Bir hekim olarak deneyimlerimin yanı sıra onlarca, yüzlerce makale okuyarak karşınıza çıkıyorum ve sizinle son bilgileri paylaşmaya özen gösteriyorum. Lütfen siz de bu bilgileri sevdiklerinizle paylaşın.

TURKOVAC

acil kullanım onayı aldı

Yerli koronavirüs (Covid-19) aşısı TURKOVAC 'acil kullanım onayı' aldı. Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi'ndeki bir laboratuvarında düzenlenen TURKOVAC aşısına acil kullanım onayı verilmesi ve aşının seri üretimine başlanması törenine katılan Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, "Aralık ayının son haftasından itibaren TURKOVAC'ın yaygın kullanımına geçmiş olacağız. 50 yıl sonra Türkiye hücreden başlayarak Türk bilim insanlarımız tarafından yüzde 100 yerli olarak geliştirilen bir aşığı geliştirmiş olduk. Aynı zamanda 24 yıl aradan sonra, yerli aşımız üretilmiş oluyor. Böylece Covid-19 aşısı üreten bugün itibariyle 9 ülkeden biri olduk" dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da dünyayı iki yıldır kasıp kavuran Covid-19 salgınına karşı bilinen en etkili tedbir olan aşının, Türkiye'de üretilebilir hale gelmesinin önemli olduğuna vurgu yaparken, vatandaşların en kısa sürede randevularını alarak TURKOVAC aşısını yaptırmaya davet etti.

Kimler, ne zaman hatırlatma dozu olmalı?

Dünyada ilk olarak Kasım ayında Güney Afrika'da tespit edilen ve pandemi sürecinde yeniden endişeye yol açan Omicron varyantı, hızlı bir şekilde yayılmasıyla dikkat çekiyor. Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu bazı ülkeler bu varyanta karşı üçüncü doz aşıları öne aldı.

İstanbul Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Yağız Üresin'in değerlendirmelerine göre, Omicron'un yayılma hızının yüksek olduğu bir gerçek. Bağışıklık sisteminden kaçma ile ilgili de davranış değişikliği beklenebilir.

Covid 19 aşılarında hatırlatma dozu için belirlenen sürenin 6 aydan 3 aya indirilmesi doğru bir uygulama.

Eğer 2 inaktif aşı olduysanız üçüncü dozun da yapılması gerekiyor. Onun da üzerinden 3 ay geçtiyse ve risk grubundaysanız mRNA aşısıyla hatırlatma dozu yapılmalı. Eğer 2 doz mRNA aşısı olduysanız 3 ay geçtikten sonra hatırlatma dozunu alabilirsiniz.

Oya DEMİR

Büyük bir tehdit olan iklim krizi sonucu ortaya çıkan iklim göçünün en önemli sorun alanı, iklim mültecisi kavramının henüz tüm detayları ile belirlenmeyen yasal boyutu.

İklim göçüne hazır mıyız?

Savaş, iç savaş, çatışma, terör, kriz, ekonomik, sosyal, siyasi nedenler ile tüm dünyayı etkileyen göç-mülteciler kavramlarına yeni bir kavram daha eklendi: İklim Göçü - İklim Mültecisi. Son günlerde Birleşmiş Milletler; değişen iklim koşulları, su ve gıdaya ulaşım zorluğu ve kaynakların azalması ya da tükenmesi nedeni ile gerçekleşen göçe, iklim göçüne dikkat çekiyor. Artık dünyamız ve ülkemiz günden güne artan ve hızla daha fazla artması beklenen yeni bir göç dalgası "iklim mültecileri" ile karşı karşıya.

İnsanoğlunun yaşamına devam etmesi için yüzyıllardır gerçekleştirdiği her şey ne yazık ki bir çevre sorununu da beraberinde getirdi. Bu sorunun en önemli sonuçlarından bir tanesi ise; "göç". İnsanlığın

ilk ortaya çıktığı andan itibaren devam eden ve çevresel sorunlar nedeniyle ortaya çıkan hareketlilik 1980'li yıllardan itibaren ayrı bir başlık olarak daha fazla gündeme gelmeye başladı.

Araştırmalar 2020 yılında 94 farklı ülkeden 25 milyon kişinin iklim değişikliği nedeniyle göç ettiğini gösteriyor. Dünya Bankası ise 2050'ye kadar 140 milyon kişinin yaşadığı toprakları terk etmek zorunda kalacağına dikkat çekiyor.

Birleşmiş Milletler Çevre Programı, iklim değişikliğinin göçü üç şekilde etkileyeceğini belirtiyor. Birincisi; ısınmanın bazı bölgelerde tarımsal verimliliği azaltması ve temiz su, bereketli toprak gibi ekosistem hizmetlerinin azalmasına sebep olması. İkincisi; özellikle tropikal bölgelerde aşırı yağış nede-

niyle yaşanacak ani sel ya da akarsu taşmaları gibi aşırı hava olaylarının artması nedeniyle insanların kitlesel olarak yer değiştirmesi, üçüncüsü ise; deniz seviyesinin yükselmesi nedeniyle seviyenin altında kalan kıyı bölgelerinin yok olması üzerine milyonlarca insanın yer değiştirmesi. Büyük bir tehdit olan iklim krizi sonucu ortaya çıkan iklim göçünün en önemli sorun alanı ise iklim mültecisi kavramının henüz tüm detayları ile belirlenmeyen yasal boyutu.

1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi Madde 1’de tanımlanan mülteci tanımında iklim krizi ile ilgili bir açıklama yoktur. “İşbu Sözleşmenin amaçları bakımından ‘mülteci kavramı’ 1 Ocak 1951’den önce meydana gelen olaylar sonucunda ve ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen her şahsa uygulanacaktır.”

Bir yanda doğal afetler, denizlerde yükselme, ekilebilir alanların azalması, ormansızlaşma, çarpık kentleşme, hava kirliliği, suya erişimin azalması ve gıda yetersizliği nedeni ile yaşadıkları yerlerden farklı yerlere gitmek zorunda kalan iklim mültecileri diğer yanda kimlerin iklim mültecisi olarak kabul edilmesi, iklim mültecilerine ne tür bir statü verilmesi ve bu kişilere yönelik ne tür politikaların geliştirilmesi, gittikleri yerlerde nasıl konumlandırılacakları ve güvenlik gibi yasal sorunlar.

Uluslararası hukukta iklim mültecilerinin Birleşmiş Milletler Mülteci Sözleşmesi’nde tanınmaması, mülteci tanımı içerisinde yer almaması, Avrupa Birliği’nde iklim mültecilerini tanımlayan net bir tanımın bulunmaması, bu nedenle mülteci tanımı içinde yer alan mültecilerin faydalandığı haklardan iklim mültecilerinin faydalanamamaları bu sorunları arttıran diğer etkenler.

Bu yasal sorunlara karşı Paris Anlaşması’nın giriş kısmı ile göçmenler ilk kez uluslararası çevre sözleşmesinde; 2016 yılında duyurulan ve Paris Anlaşması’ndan da söz eden New

York Deklarasyonu’nun birinci maddesinde “En erken zamanlardan beri insanlık hareket halinde. Bazı insanlar yeni ekonomik fırsatlar ve ufuklar arayışıyla hareket ettiler. Bazıları ise silahlı çatışmalardan, yoksulluktan, gıda güvensizliğinden, terörden veya insan hakları ihlallerinden ve suistimallerinden kaçmak için. Diğerleri halen iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine, doğal afetlere (ki bazıları iklim değişikliğine bağlı olabilir) veya diğer çevresel faktörlere cevap olarak hareket ediyorlar. Birçoğu, sonuç olarak, bu nedenlerin bileşimi sebebiyle yer değiştiriyorlar.” ibaresi yer alıyor. Ancak yeterli değil. Tüm yasal çerçevenin belirlenmesi ve bu şekilde ortaya çıkacak büyük soruna acil bir çözüm getirilmesi oldukça önemli.

Tüm dünyanın ne yazık ki mücadelede henüz başarıya ulaşmadığı iklim krizi; her geçen gün küresel sıcaklıkların artması, buzul miktarının azalması, kaynakların azalması, kıyı şeritlerinin kaybı, tarım arazilerinin verimsizleşmesi, kuraklıklar, seller, aşırı hava olayları, mevsimlerin değişimi ve hastalıkların yayılması gibi pek çok sorunu günden güne daha fazla yaşamamıza neden oluyor. Ve ne yazık ki tüm bunlar insan hayatını doğrudan etkilediği için göçlerin artması kaçınılmaz. The Lancet tıp dergisinde yayınlanan bir araştırma, Türkiye’nin en çok göç alan ülkelerden biri olacağına vurgu yapıyor. Geldiğimiz noktada ise ülkelerin ve ülkemizin diğer nedenler ile göç eden milyonlarca insan için henüz bir çözüm bulamazken küresel bir göç dalgası ile nasıl mücadele edeceği büyük bir soru işareti...

Çözüm ise tüm tarafların bir araya gelip ortak bir göç politikası üzerinde anlaşmaları... Adil, şeffaf, çevreci ve insanı korurken dünyanın geleceğini düşünen bir politika ile krizi fırsata çevirmek mümkün.

Nedim ATILLA

Onca soğuğa, genellikle karla ve buzla kaplı olmasına rağmen, Viyana yeni bir yılı karşılamak için en romantik şehir.

Yeni bir yılı Viyana'da karşılamak

Televizyonun tek kanallı olduğu günlerde güzel bir alışkanlıktı, 'Viyana Filarmoni Orkestrası' eşliğinde 'Yeni Yıla Merhaba Konseri'ni dinlemek, izlemek... Şimdi haber kanallarımız, dünyaca ünlü orkestraların konserlerini bazen eşzamanlı bazen de 1 Ocak günü öğle saatlerinde yayınlıyor; ama insan yine de siyah beyaz yıllardaki ciddiyeti ve anlayışı özleyor. Danslarla, valslerle süslü-

yorlar, Viyana'dan güzel görüntüler sunuyorlar da; olayı sanki biraz turistikleştiriyorlar gibi geliyor insana... Dergimizin Aralık sayısı için masamın başına geçtiğimde, kendime "Yeni bir yılı hangi Avrupa kentinde karşılamak istersin?" diye sordum ve hiç düşünmeden verdiğim yanıt, "Viyana" oldu... Neden mi?

Onca soğuğa, genellikle karla-buzla kaplı olmasına rağmen,

Viyana deyince akla sadece şarap ve kahve değil, 'Klasik Batı Müziği' dünyasının bütün önemli isimleri de geliyor; ya orada doğmuşlar ya da kentteki büyük orkestralarda görev almışlar.

Tuna Nehri'nin kenarında büyümlü bir şehir... Bugün 'Birinci Viyana' denilen bölge, kentin merkezi olmanın ötesinde bütün önemli sanat ve kültür merkezlerini de içinde barındırıyor. Osmanlılar Viyana'ya "Beç" derlermiş... 'Peç halkının şehri' anlamında... Yaklaşık 2 milyon kişi yaşıyor kentte, ama Birinci Viyana'nın gece nüfusu 50 bin kişi bile değil, çember çember büyüyor Viyana... Tam

23 bölgesi var. Bazı çemberlerde Türkçe tabelalara rastlanıyor olması ise tesadüf değil... Çünkü yoğun olarak bulunan azınlıkların dilleri de kullanılıyor. Kimi park tabelaları Almanca, Sırpça ve Türkçe olmak üzere üç dilde düzenleniyor. Osmanlı Viyana'yı iki kez kuşatmış; bu gerçeğin kent tarihine ve bugün bile günlük yaşama yansıyan izlerini görmek mümkün. Ancak 17. yüzyılda yaşayan bir Viyanalıya, "Yıllar yıllar sonra şehirdeki tabelalarda bile Türkçe yer alacak" deselerdi, herhalde korkudan o saat ölüverirdi adamcağız...

Anadolu'nun en eski uygarlıklarından olan Hititler, bugün bizim içtiğimize pek benzemeyen şaraplar içiyorlar; bu şaraba da "Viyana" diyorlardı. 700 yıl kadar Habsburg Hanedanlığı'na, son 90 yıldır da Avusturya Cumhuriyeti'ne başkentlik yapan Viyana'nın adının kökeninde de 'şarap' sözcüğünün yattığı söyleniyor... Bugünkü kentin, yine şaraba meraklı askerlerden kurulu olduğu iddia edilen ve 'Vindobona' adını taşıyan Roma Garnizonu'nun yerine kurulduğu da biliniyor. 1452 yılından 1860'lara kadar Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun başındakiler, "Kutsal Roma İmparatoru" ilan edildikleri için; Paris ve Londra gibi imparatorluk merkezlerinden biri olan Viyana'da, birçok devasa bina'nın altında büyük kısmı kullanılmayan şarap mahzenleri bulunuyormuş. Her yıl dünyanın katılımcı sayısı bakımından en büyük şarap yarışmalarından biri olan 'Viyana Şarap Yarışması' da, Belediye Sarayı'nın (Neues Rathaus) altındaki kentin en büyük şarap mahzeni olan

Viyana'nın yeni bir yılı karşılamak için en romantik Avrupa şehri olduğuna inanıyorum... 31 Aralık gecesi için Londra kadar büyük, Paris kadar güvensiz, Berlin kadar kalabalık değil; öte yandan da sabaha kadar meydanlarda herkesin dans ettiği bir şehir olarak ideal bir başkent... Müziğin de başkenti...

İstanbul'dan sonra "en uzun süre başkent olan şehir" sıralamasında ikinci sırayı alıyor Viyana. Dile kolay, 1000 yıl... Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun başkenti olarak önemli bir noktada ve Karaormanlar'da doğan

'Keller'de yapılıyor. (Dilimizdeki 'kiler' sözcüğü de buradan geliyor.)

Kahve Kültürü

Orta Avrupa için "Kahve (Kafe) Uygarlığı" derler ve bu saptama da hiç yanlış değildir. Viyanalının ömrü 'kafeler'de geçer ve hemen hepsi de bilir ki kahveyi onlarla tanıştıran Türklerdir. Viyana kafeleri, batının hiçbir kentinde olmadığı kadar gelişmiştir; insanların gündelik yaşamlarının da çok önemli bir parçasıdır. Mis kokulu kahveler, çaylar bir yana; leziz turtalar ve pastalar ömre bedeldir. İnsanlar günün birkaç saatini bu kafelerde geçirmekten memnundur. Hafta sonları oturacak yer bulmak ise neredeyse olanaksızdır. Bu nezih kafelerde bir kahve içerek 2-3 saat oturur, bütün gazete ve dergileri karıştırabilirsiniz. Geleni geçeni seyretmek, kentin nabzını tutmak da cabası... Kitapların ve söyleyenlerin yalancısıyız ki, bu hal yüzyıl önce de böyleymiş. Orta Avrupa'nın özellikle de kuzey kentlerinde, iklim çok soğuk olduğundan, özellikle alt gelir grubuna mensup insanlar, evlerini ısıtmanın daha maliyetli olacağını düşünerek günün büyük bir bölümünü kahvelerde geçirirlermiş. Son gidişimde öğrendim, bizler eşimizi dostumuzu ziyarete giderken şeker, lokum ya da çikolata götürürüz ya; Avusturya'da armağan olarak götürmek için bir paket kahve tercih ediliyormuş.

Kahve ile tanışma...

Türklerin Viyana'yı ikinci kez kuşatmalarının

büyük bir başarısızlıkla sonuçlanması, Viyanalıları kahveyle tanıştırmış. Osmanlı ordusunun geri çekilirken bıraktıkları arasında, Viyanalıları garip gelen çuvallar dolusu kara taneli bir madde varmış. Ne olduğunu, ne işe yaradığını anlamaya çalışmışlar. Avusturyalı bir yüzbaşı bunların deve yemi olduğunu söylemiş, inanmışlar. İşlerine hiç yaramayacağını düşünerek önce yakıp sonra da Tuna nehrine dökmeye karar vermişler. Çuvallardan biri ateşlenince, kahvenin nefis kokusu ortalığı sarmış. Viyana kuşatması sırasında Türk ordusunda görevli iken kaçıp Avusturyalıları sığınan Babiâli tercümanı Georges Kolschitzky de oradan geçiyormuş; kokuyu duyunca şaşkınlıkla koşmaya başlamış. Babiâli'de çalışırken tam bir kahve tiryakisi olan Kolschitzky, 500 çuvalı da almak istemiş. Viyana halkı ve askerleri kendilerine casusluk yaparak hizmet veren bu Polonyalının isteğini geri çevirmemişler. Kolschitzky de aldığı ganimetlerle Viyana'da bir kahvehane açmış.

O zamana kadar şaraba alışkın olan Viyanalıların bağları, Türklerin kenti kuşatması sırasında harap olunca şarap da yapılamamış. Yavaş yavaş Kolschitzky'nin kahvehanesine gelip gitmeye, şarap yerine kahve içmeye başlamışlar. Başlayış, o başlayış... Ancak önceleri kahvenin o acımtırak tadından pek hoşlanmamışlar. Sonunda Kolschitzky de, kahveyi önce kaynatıp telvesini süzmeye, sonra da içine bal katarak tatlandırmaya başlamış. Biraz süt ilave edince, sütlü kahveyi de icat edivermiş. Viyana halkı böylece, kahveyi damak zevklerine uygun bir şekilde içmeye başlamış. Tahmin edeceğiniz gibi, müptelası olmaları uzun sürmemiş.

Viyanalı aydınlanmacılar

Sadece kahve değil, Viyana deyince akla, 'Klasik Batı Müziği' dünyasının bütün önemli isimleri de geliyor; ya orada doğmuşlar ya da kentteki büyük orkestralarda görev almışlar. Örneğin, Johann Strauss, Viyana doğumlu ve yılbaşı gecesi sabaha kadar yapılan valslerde onun imzası var. Edebiyat dünyasının önemli ismi Stefan Zweig de Viyanalı... Ama ülkemizde en çok tanınması gereken Viyanalı, Heinrich Krippel... Bu ünlü heykeltıraş 1925-1938 yılları

arasında ülkemizde yaşamış. Afyon'daki 'Zafer Anıtı' ile Samsun'daki ünlü 'Atatürk Heykeli' onun eserleri... Üstelik yaptığı ilk heykel de, bugün Ege Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü'nün (o zamanlar Ziraat Mektebi) bahçesinde bulunan ve üzerinde eski Türkçe yazılar bulunan 'Atatürk Büstü'dür...

Biz yine dönelim Viyana kafelerine... Eski-den Viyana'da 'kahve edebiyatı' ve 'kahve müziği' diye iki ayrı gelenek varmış. 19. yüzyıla ait bu iki gelenekten bugüne ne kaldı dersiniz? Son dönemde 'kahve edebiyatı' geleneği yeniden canlanma eğiliminde; çünkü Viyana'nın birçok kafesinde edebiyat yarışmaları düzenleniyor. 'Kahve müziği' ise Viyana kafelerinin bazılarında bugün de özel bir yere sahip... İngilizler için 'Beş Çayı' ne ifade ediyorsa, Viyanalıların öğleden sonra kafelerdeki klasik müzik dinletileri de aynı şey... Bir yanda 'melanj' adlı özel baharatlı bir karışım olan kahve yudumlanır; eş dostla sohbet edilirken de arkada piyanodan Mozart ve Wagner ezgileri ortama bir sıcaklık katar. Bilişim çağının gereği bugün, internetin de yaygınlık kazanması ile kafeler yeni bir boyut da kazanmış durumdadır.

Viyana'ya gidince ilk uğranması gereken kafelerin başında 'Café Landtmann' geliyor. Tam 30 çeşit turta var; ama en lezzetlisi 'Sachertorte' ve bir tablo güzelliğinde sunuluyor, nefis kreması ile... Yanında da özel porselen fincanlarda sert bir kahve... Café Landtmann geçmişte olduğu gibi bugün de zenginlerin,

ünlülerin, sanatçıların ve rahatını seven gerçek Viyanalıların her gün uğramadan edemediği tarihi bir kahve-hane... Sarayı andıran dört katlı kar beyazı bir binanın alt katına, 1873'te Franz Landtmann'ın açtığı bu kafe, kocaman salonunu süsleyen tablolarından mobilyasına, kristal aynalarından ahşap sütunlarına kadar koruma altında... Ünlü garsonu Robert Böck, smokiniyle otuz yıl görev yaptığı Landtmann'dan 2003'te emekli olurken, politikacısından sanatçısına Viyana'nın ünlüleri, "kentin ağır en sıkı garsonuna" vedaya gelmiş ve son kahvesini garson giysileri içinde Belediye Başkanı Michael Haeupl'in masasına getirmiş. Gelenek diye ben buna derim...

Yılbaşında yurtdışında olmayı düşünüyor, düşünüyorsanız önerim bu güzel kent... Hem 'Noel Pazarları'nın sonuna da yetişirsiniz... Faytonlarla da gezmeyi de ihmal etmeyin. Ayrıca aklınızda olsun, 'Prater Dönme Dolabı'na binme, avuç içi kadar yeraltı gölüne gitme ve 'Mayerling Faciası' konulu gezi önerilerine pek sıcak bakmayın. Viyana'yı hakkıyla gezmek için bir hafta gerek, belki daha da fazlası... Size güzel bir önerim daha var: Kente sadece 40 km uzaktaki, senfonik müziğin babalarından Joseph Haydn'ın ömrünün 30 yılını geçirdiği 'Esterhazy Sarayı'nın bulunduğu, şarap bölgesine de gidin ve gerçek bir şarap müzesini gezin. Eğer bu ayın son günlerinde Viyana'ya gidecekseniz ve akşamlarınızı operada, tiyatrodan, operette ya da bir müzikalde geçirmek istiyorsanız; biletlerinizi şimdiden internetten alın. Bilet aramakla kaybedeceğiniz vakti, ara sokaklardaki şarapevlerinden birine uğrayıp şarabınızı yudumlayarak geçirin. Gündüzleri ise zengin müzelerde, kocaman parklarda, Osmanlı kuşatma yıllarından kalma daracık sokaklarda dolaşın. Üşüyünce girecek çok sayıda kafe var nasıl olsa... Demel, Gerstner, Sacher, Central, Mozart ve Landtmann başlıcaları...

Dünyadan yeni bir yılın tatları

2 1 Aralık günü 'Kış Dönencesi'ne girdik, yani nihayet günler yeniden uzamaya başladı. Yılın en kısa günleri artık geride kalacak. Yılbaşı demek, çok eskiden beri coşku, yeme-içme, lezzet demek... İnsanoğlu, antik çağlardan bu yana yeni bir yılı yiyip-içerek kutlamayı seviyor. Tarihte kayıtlı en eski yılbaşı eğlencesi (hatta festivali) nerede yapılmış biliyor musunuz? Bugün Irak'ta Al Hillah kenti yakınlarında kalıntıları bulunan Babil'de... Yılbaşı, tohumların ekilmesiyle ürünlerin hasat edilmesi arasındaki dönemin sona ermesini temsil eder. Babil'deki müzikli, danslı, kostümlü kutla-

malar mart ayı sonunda başlar ve tam 11 gün sürer. Ziraat tanrısı şerefine bol bol yiyecek ve şarap tüketilmiştir.

Amerika kıtasındaki Kızılderililer arasında 'Iroquois' kabilesi, mısırın olgunlaşmasını kutlayan bir festival düzenler; yenmemiş mısırlarla eski ev aletlerini büyük bir şenlik ateşinde yakarlarmış. Bu da yeni bir yılın ve yeni bir yaşamın başlangıcı sayılırmış. En eski çiftçiler de, hastalıkla ürünlerine zarar veren

ruhları kovmak için, davul çalıp gürültü yaparlarmış yeni yılı karşılarken. Çin'de ise 'Yang'ın (yani 'ışığın güçleri'nin) 'Yin'i (yani 'karanlığın güçleri'ni) yenmesi için, yılbaşı gecesinde insanlar kocaman zilleri birbirine vurur, kestane fişekleri patlatırlarmış. Bu tür kutlamalar, çok eskiden mart ayının üçüncü haftasında yapılırken, Roma dönemiyle birlikte ocak ayının başına alınmış.

Sözün özü, biz insanoğlu çok çok eski zamanlardan beri yeni bir yılı heyecanla, coşkuyla ve yiyip içerek kutluyoruz. Aslında yeni başlangıçları, hayatımızı temize çekmeyi, yeni bir sayfa açmayı, yeniden umutlanmayı, eskiyi uğurlayıp yeniye karşılamayı

seviyoruz. Bahaneyle iyi dileklerde bulunmak, güzel dualar etmek hoşumuza gidiyor. Bilmem biliyor musunuz, Osmanlı'da ilk kutlama 31 Aralık 1829 tarihinde yapılmış. O yılbaşı İstanbul'daki İngiliz elçisi, Haliç'te demirleyip İstanbul'u ziyaret etmekte olan İngiliz savaş gemisinde büyük bir balo vermiş. Baloya Osmanlı devlet adamları da çağırılmış. Davetliler sandallarla gemiye gidip sabaha kadar eğlenmişler. Davete katılan Serasker Hüsrev

İnsanoğlu, antik çağlardan bu yana yeni bir yılı yiyip-içerek kutlamayı seviyor. Aslında yeni başlangıçları, hayatımızı temize çekmeyi, yeniden umutlanmayı, yeniye karşılamayı seviyoruz.

MİLFÖYLÜ TAVUK SARMA

MALZEMELER ● 6 adet milföy hamuru
● 6 adet tavuk budu (haşlanmış) ● 1 çay kaşığı tuz ● 1 çay kaşığı toz kırmızıbiber ● 1 tatlı kaşığı kekik ● 1 tatlı kaşığı pul biber ● 2 adet yumurta sarısı ● 1 yemek kaşığı susam ● çörek otu karışımı

Gravy Sos İçin: ● 3 yemek kaşığı tereyağı ● 4 yemek kaşığı un ● 2 su bardağı tavuk suyu ● 1 adet soğan ● 2 çay kaşığı karabiber ● 1 çay kaşığı tuz (azaltıp artırılabilir)

HAZIRLANIŞI: Gravy sos için bir tavada tereyağı ve yemeklik doğranmış soğanları kavurun. Hafif kavrulan soğanların üzerine unu ekleyin ve un esmerleşene kadar kavurmaya devam edin. Üzerine yavaş yavaş tavuk suyunu ilave edin ve baharatlarını ekleyin ve sürekli karıştırın. Koyu kıvama gelen sosu mikser veya süzgeç yardımıyla pürüzsüz hale getirin.

Haşlanmış tavukları tuz, toz kırmızıbiber,

ber, pul biber ve kekik ile harmanlayın. Milföy hamurunu iki parmak kalınlığında olacak şekilde uzunlamasına kesin. Milföy hamuru şeritlerini, önce aşağıdan başlayarak yukarıya doğru sarın. Tüm hamurları tavuklara sardıktan sonra fırın tepsisine yerleştirin. Yumurta sarısını fırça yardımıyla hamurların üzerine sürün ve susam- çörek otu karışımını serpiştirin. Önceden ısıtılmış 180 derece fırında 20 dakika pişirin. Gravy sos ile servis edin.

Paşa, ertesi gün "Bu balo kâfir işidir, çatal-kaşık gibi mekruh şeyler kullanılmıştır" demiş. Demiş ama, II. Mahmut'a da farklı bilgiler vermiş ve eğlenceyi ballandıra ballandıra anlatmış; bir de elmaslarla süslü çatal-kaşık takımı armağan etmiş. Yine öğreniyoruz ki, 1856 yılında da Sultan Abdülmecit, Fransız elçisi tarafından düzenlenen büyük baloya gidip dans edenleri seyretmiş ve saraya memnun olarak dönmüş. Müslüman halkın yılbaşı kutlamaları ise, Refik Halit Karay'a göre 'Mütareke' döneminde, Beyaz Rus akınından sonra başlamış. Rumi takvimden Miladi takvime geçilen 1926 yılının son günü cumaya denk gelince, yılbaşı eğlenceleri büyük ilgi görmüş ve ilk kez o gece 'Elektrik İdaresi', gece yarısı kentin ışıklarını bir dakikalığına söndürmüştü. Ama asıl yılbaşı çılgınlığı, 1931 yılında, 'Tayyare Piyangosu'nun ilk özel yılbaşı çekilişi düzenlemesiyle başlamış.

Eski İstanbul'da yılbaşına ait lezzet faslını, Gökhan Akçura şöyle anlatıyor: "İstanbul Rumları arasında, Sakız Adası'ndan getirilen sakızla yapılan ve üzerinde 'yeni yıl' yazan yuvarlak 'Yılbaşı Pidesi' pişirmek geleneksel bir olaydı. Osmanlı İmparatorluğu'ndaki

Ermeniler ise, 1 Ocak'ta kutladıkları yılbaşına 'Gağant' adını verirdiler. Bu sözcük, zengin bir ziyafet sofrasıyla eşanlamlıydı. Bütün aile 31 Aralık gecesi bir araya gelir ve gece yarısına kadar sofrada birlikte olunurdu. İstanbullu Ermeniler, yılbaşı için günler öncesinden alışverişe başlardı. Zeytinyağlı yaprak sarması ve midye dolması, hindi ve anuşabur (aşure), yılbaşı sofralarının vazgeçilmez yiyecekleriydi."

Nurullah Ataç'la bitireyim yılbaşı yazımı... 1949 yılbaşında bakın neler yazıyor: "Aralığın son günü akşamı, gönlümüzde bir ümittir başlıyor. Radyodan gelen ses, koynumuzda sınıksız sakladığımız, bize bin türlü vaatte bulunan Tayyare Piyangosu biletinin numarasını söylemese bile, yine ertesi gün bizim için bir saadet devresi başlayacağına inanıyoruz. Bu tatlı hülya bir kaç gün devam ediyor ve sonra yeni seneye alışıp, onun yeni olduğunu unutup 12 ay sonrası için, gönlümüze hoş gelen tasavvurlar kurmaya başlıyoruz. Bir kaç günlük hülya... Az mı? Zaten saadet denilen şey bir hülyadan, bizim içimizde kendimiz için icat ettiğimiz bir masaldan başka nedir ki?.."

DÖKÜM TAVADA PATATES GRATEN

MALZEMELER ● 6 adet orta boy patates
● 2 yemek kaşığı zeytinyağı ● 1 paket krema
● Yarım çay kaşığı muskat cevizi rendesi
● 1 çay kaşığı karabiber ● 1 çay kaşığı beyaz karabiber ● 1 çay kaşığı tuz ● 150 gram rendelenmiş kaşar peyniri

HAZIRLANIŞI: İyice yıkayıp kabuklarını soyduğunuz patatesleri ince ince, yuvarlak biçimde doğrayıp bir kabın içine alın. Üzerine krema, rendelenmiş kaşar peyniri, zeytinyağı,

tuz ve baharatları ilave edin. Tüm malzemeleri iyice harmanlayın.

Döküm tavanızı yağlayın ve hazırladığınız karışımı tavaya aktarın. 180 derecede patatesler iyice pişine kadar yaklaşık 30-35 dakika kadar pişirin. Çıkarıp bir müddet dinlendirdikten sonra afiyetle tüketin. Dilerseniz fırından çıktıktan sonra üzerine öğütülmüş tane karabiber serpebilir, taze biberiye ile lezzetini katlayabilirsiniz.

ÇİKOLATALI TOPLAR

MALZEMELER ● 1 su bardağı hindistan cevizi ● 3 yemek kaşığı toz badem ● 4 yemek kaşığı labne peyniri ● 3 yemek kaşığı bal
ÜZERİ İÇİN: ● 200 gram bitter çikolata (en az yüzde 70 kakao içeren)

HAZIRLANIŞI: Bir kabın içerisine hindistan cevizi, toz badem, bal ve labneyi aktarın. Güzelce karıştırın. Yoğurmaya başlayın. Tüm malzemeler birbiriyle bütünleşince, elinizle sıkıp bıraktığınızda toparlanan bir hale geldiğinde olmuş demektir. Hazırladığınız hindistan cevizli harçtan ceviz büyüklüğünde toplar elde edin ve yuvarlayın. Bir tabağın içerisine dizin ve üzeri kapalı bir biçimde buzlukta 15-20 dakika kadar bekletin. Çikolatayı benmari usulü eritin. Donan hindistan cevizli toplarınızı çikolataya batırın.

Çatal yardımıyla çevirerek her yerinin çikolataya bulanmasını sağlayın. Hemen ardından bir tabağın üzerine ya da mümkünse ızgara telin üzerine alın. Ardından buzluğa alın ve çikolata üzerinde donuncaya kadar bekletin. Çıkarıp afiyetle tüketin.

DOĞRU HAMLELERİN PUSULASI

Sanayinin gelişiminde
kuruluşundan bugüne
doğru Bölgeyiz...

M.Kemal Atatürk Blv. No:42 35620 Çiğli/İzmir
T. (0232) 376 71 76 - F. (0232) 376 71 00
iaosb@iaosb.org.tr • www.iaosb.org.tr

İZMİR ATATÜRK
ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ